

Blik op de Ardennen

TOERISME BELGISCH LUXEMBURG

Natuur, erfgoed en toerisme
op en rond de DEISTERBERG

Met het hele gezin naar
het EURO SPACE CENTER

WÉRIS, van ongewoon
tot troostend

De opleving van de
GIETERIJ van TELLIN

DE
WEDSTRIJDJES

Een VERBLIJF voor twee,
SPEKTAKELPARCOURS
en MOOIE BOEKEN!

BLIKVANGER

KERSTMIS,
lekker ZOET

regardsdardenne@ftlb.be
abonnement.ra@ftlb.be

Adres van de redactie:

Regards d'Ardenne c/o FTLB
quai de l'Ourthe, 9
B-6980 La Roche-en-Ardenne
regardsdardenne@ftlb.be
Officieel orgaan van de Toeristische
federatie van Belgisch Luxemburg VZW (FTLB) -
Koninklijke maatschappij
Tel.: +32 (0)84 41 10 11
Fax: +32 (0)84 41 04 39
info@ftlb.be

Verantwoordelijk uitgever:

Sabine Vandermeulen
Directeur FTLB - Quai de l'Ourthe, 9
B-6980 La Roche-en-Ardenne
N° ISSN: 2294.4214

Voorzitter:

Bernard Moinet
Hoofredactrice: Anne Segers
regardsdardenne@ftlb.be

Redactiecomité:

Directiecomité van de FTLB

Auteurs:

P. Ghislain, F. Lardot, P. Willems, J. Cornerotte,
K. Hazard, B. Petit, J. Polet, R. Dupont

Redactiesecretaris:

J. Polet

Lay-out:

LARDOGRAPHIC

Verantwoordelijke voor de advertenties:

Rita Dupont - r.dupont@ftlb.be

Abonnementendienst:

Bertrand Petit
abonnement.ra@ftlb.be

Vertaling:

Lingua T, R. Oorschot, A. Goris

Oplage:

10.000 exemplaren
Gratis behalve verzendkosten

Druk:

EXCELLE print
Blik op de Ardennen draagt zorg voor het milieu. Het
magazine is gedrukt op papier dat afkomstig is van
duurzaam beheerde bossen (PEFC) en van gecontro-
leerde en gecertificeerde loten.

Voor de artikels is enkel hun auteur aansprakelijk.
Reproductie, zelfs gedeeltelijk, van artikels en illustra-
ties die in Blik op de Ardennen verschenen, is verboden
behoudens voorafgaand akkoord van de redactie.

Met de steun van
de Provincie Luxemburg

INHOUD

4 PATCHWORK

10 MIJN ARDENNEN

Gauthier Louppe, ontmoeting met een bezielde vioolbouwer

14 OP ONTDEKKING IN DE NATUUR

Natuur, erfgoed en toerisme op en rond de Deisterberg

22 ARDENS VAKMANSCHAP

Een nieuw leven voor de gieterij van Tellin

28 DE ARDENNEN ANDERS

De literaire Ardennen: te gast bij 'Tante Alice' en haar favoriete
schrijvers

BLIKVANGER

34 DE ARDENNEN VOOR FIJNPROEVERS Kerstlekkers ... zoet en hartig

- 37 De heel eigen suikerbroodjes van Vielsalm
- 38 Geen feest zonder lekkernijen en tradities
- 40 Het bakkersambacht vandaag?
- 41 Claude Pierrard, meesterbakker-banketbakker
- 42 In Bertrix gaan tradities nooit verloren ...
- 43 Banketbakker - Ijsbereider Arnould, enkel het
summum
- 44 Agenda van de eindejaarsfeesten

46 ER EVEN HELEMAAL UIT

Wéris, wonderlijk, ongewoon en troostend

56 BLIK VAN DE JONGEREN

Een familieweekend tussen de sterren, in het Euro Space Center
van Transinne

60 DE ARDENNEN ZONDER GRENZEN

De Legend Boucles: hét winterevenement

Blik op de Ardennen is **gratis te verkrijgen**
in de verschillende toeristische centra van
Belgisch Luxemburg. Tegen betaling van de
verzendingskosten (voor 4 nummers: 5€/België
- 15€/buitenland) **krijgt u het magazine elk
trimester in de bus**. Eerder uitgegeven nummers
kan u **gratis downloaden** op onze website
www.luxembourg-belge.be

Blijf op de hoogte en beleef Belgisch Luxemburg
elke dag

/blik-ardennen.luxembourg-belge.be

www.luxembourg-belge.be

/Belgisch Luxemburg

/Belgisch Luxemburg

© Foto's covers: Cover 1: FTLB/P. Willems
Cover 4: FTLB/P. Willems - A. Segers - L. Aprosio

Buitengewoon
Wallonië
2018

In 2018 is toeristisch Wallonië «Buitengewoon». Wij vertellen er meer over in het volgende nummer. In afwachting, ziet u bij de inhoudstafel staan, die al een tip van de sluier oplichten !

Beste lezeressen, beste lezers,

Wie beweert dat de winter een kille en zwaarmoedige tijd is? Wij trekken lekker warme kleding aan, wapenen ons tegen eventuele winterse buien, nemen u mee voor een tochtje langs mooie ontdekkingen. Een stukje geschiedenis, een ruimtereisje, een brokje literatuur of verkwikkende activiteiten. Geloof ons, er wachten u fijne en vooral (hart)verwarmende momenten.

Zoals het hoort, ruimt dit laatste nummer van het jaar ook veel plaats in voor dromerijen, voor allerlei lekkers en voor feesten! De kerstmarkten zetten hun chalets voor u open. Daar wachten u geschenken - om uzelf of anderen te verwennen -, versnaperingen van alle slag en andere warme wijn. Neem zeker ook een kijkje bij de ambachtelijke banketbakkers. Hun liefde voor het vak, hun knowhow en de vele uren die ze 'kloppen' brengen liefhebbers van gebak in de zevende hemel.

Van onze kant sporen wij u aan om mee te doen met 'wedstrijdjes'. Er zijn mooie natuurboeken te winnen, maar ook spektakelparcours en een verblijf met zijn tweetjes aan de rand van de rivier!

Veel plezier tijdens het lezen, tijdens uw uitstapjes en gewoon tijdens de winter en ...

PRETTIGE FEESTEN!

De Redactie

PatchWork

Teksten: Julien Polet

Mooie *boeken* om te geven (of voor uzelf te houden)

 Forêt d'Ardenne - A pas de loup

 Hautes-Fagnes - Savane d'Ardenne

Er zijn in de wereld van die regio's met een sterke ziel, die in een waas van geheimzinnigheid baden, die betoverend gloeien. Streken die hun bewoners sentimenteel gehecht maken aan hun bodem, aan de

natuur. Daar behoren de Ardennen zeker toe.

En dus nemen Martin Dellicour en Franck Renard u op sleeptouw naar die Ardennen. Beide fotografen zijn diep verknocht aan hun 'tuinen'. De ene ligt in het noorden, in het hart van heide

en hoogveen. De andere is zuidelijker te vinden, in het grootste Belgisch bosmassief.

U houdt van de wilde natuur en van fotografie zonder franjes. Dan wordt dit genieten. Deze boeken van 176 pagina's, met elk niet minder dan 140 foto's, zijn de eerste die een nieuwe kleine Ardense uitgeverij met de veelzeggende naam "c'est beau ! Editions" uitgeeft. Met telkens een voorwoord van Tanguy Dumortier, de man met een grote passie voor beelden en voor de natuur die sinds 2014 het beroemde natuurprogramma op de RTBF "Le Jardin extraordinaire" presenteert.

www.cestbeaueditions.be

Franck Renard

Van beroep is Franck boswachter, maar ook zijn hobby, de natuurfotografie, draait rond bossen en wouden, waar hij dus ook vaak gewoon voor zijn plezier door dwaalt. De Hoge Venen zijn voor hem een mini-Scandinavië, dat hem na aan het hart ligt. Onvermoeibaar loopt hij telkens en telkens opnieuw dezelfde veenwegen en kronkelende paden af. Het sombere klimaat en de treurnis van de hemel zijn voor hem evenveel kansen om inspiratie te zoeken voor nieuwe beelden. Een lichtstreepje van de volle maan op met rijk bedekte berken: een aanblik die gelukkig maakt.

www.franckrenard.be

Martin Dellicour

Als fotograaf en videograaf die maar niet genoeg krijgt van het bos en het wildleven, maakt hij graag authentieke en eenvoudige beelden. Hij verloor zijn hart aan de Ardennen waar hij opgroeide en die hij afspeurt naar beelden die ons verlangen naar het ongetemde en onze verbeelding beroeren ... Die magie, dat raadselachtige of poëtische vatten dat de natuur te bieden heeft, drijft hem elke dag.

www.martindellicour.be

ERRATUM

ER GLIPT EEN FOUTJE
IN ONS VORIG NUMMER
(N°19)

Op pagina 17, in het blokje over de vogels die aan de rand van de Ourthe leven: enkel de boomklever kan met de kop naar beneden omhoog en omlaag klimmen langs de boomstammen, in tegenstelling tot de **boomkruiper** die wel zo naar boven, maar nooit op dezelfde manier naar beneden kruipt.

Boomklever

DE
WEDSTRIJDJES

Te winnen:

1 x 1 boek
"A pas de loup - Forêt d'Ardenne"
van Martin Dellicour

1 x 1 boek
"Hautes-Fagnes - Savane
d'Ardenne"
van Franck Renard

2 x 1 boek
"Au cœur des couleurs"
van Philippe Moës en Yves Fagnart

2 x 1 kalender 2018
van Olivier Embise en Pierre Strijckmans

Wedstrijd van 15/12/2017
tot 14/01/2018

<http://bit.ly/Ardennen2017>

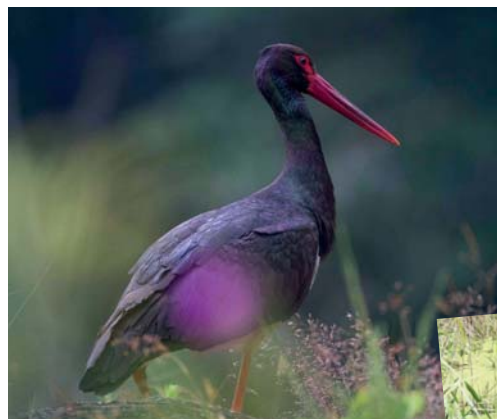
In het hart van de kleuren

Fotograaf Philippe Moës en schilder Yves Fagnart kennen en waarderen elkaar al sinds het vorige millennium. Dit werk zoomt vooral in op twee van hun raakpunten.

Enerzijds op die heel bijzondere - intieme zelfs - kijk op de natuur, zoals ze deze zelf beleven. Anderzijds op een aparte voorliefde voor dierenlandschappen, lang voor alle anderen, voor deze taferelen waarin het decor minstens even belangrijk wordt als het dier zelf.

Langs de 200 pagina's die dit boek telt, nodigen ze ons uit om deze tweeledige aanpak te ontdekken, op het ritme van hoofdstukken die kleurige sfeerbeelden afwisselen met boeiende verhalen.

www.weyrich-edition.be

Yves Fagnart

Deze dieren schilder kwam al op heel jonge leeftijd in de ban van de natuur. Hij beoefent nu al enkele jaren de natuurkunst. Zijn aquarellen zijn een legering van licht, sfeer, liefde voor de wilde fauna, waar dier en biotoop van even groot belang zijn. Al meer dan tien jaar doorkruist Yves Fagnart allerlei natuurgebieden in Europa en Afrika, om hun fauna en schoonheid te schilderen en te repertoriëren. Uit zijn originele en geëngageerde werken spreekt zijn persoonlijkheid en zijn streven om de natuur te beschermen. Ze genieten veel erkenning en worden internationaal tentoongesteld.

www.yvesfagnart.com

Philippe Moës

Deze natuurfotograaf leerde al doende. Hij werd in 1972 geboren in Lubumbashi (RDC), waar hij tot zijn vijftiende woonde. Daar kreeg hij de smaak te pakken van de weidse ongerepte ruimtes. Later werd hij ook door de reismicrobe gebeten. Intussen publiceerde hij al tien werken over het natuurlijk erfgoed van West-Europa met zowel teksten als beelden van zijn hand. Elk jaar leidt hij stages in natuurfotografie en begeleidt hij een fotoreis voor het gespecialiseerde reisagentschap "Objectif Nature".

www.photos-moes.be

KALENDER

OLIVIER EMBISE • PIERRE STRIJCKMANS

Olivier Embise en Pierre Strijckmans

zijn twee fotografen met een zelfde passie voor de natuur in het algemeen en voor de Ardennen in het bijzonder. Ze trekken er op uit, op gelijk welk tijdstip, in elk seizoen en bij elk weer. En telkens weer leggen ze vluchtige en broze, maar vooral wonderlijke momenten vast. Ze bundelden hun werk over de nabije natuur in het boek "Rendez-vous derrière chez nous", dat verscheen bij uitgeverij Weyrich.

Omdat het voor een keertje wel mag, ruilen Olivier en Pierre even de Ardennen in om u mee te nemen naar andere oorden. We zeggen Schotland, Noorwegen, IJsland Beroezende bergen, een regen van sterren, rendieren met indrukwekkende geweien ... vergezellen u maand na maand, in ijl licht of tere tinten ...

www.olivier-embise.be

www.pierre-strijckmans.be

Geleide natuurwandelingen ...

OOK IN DE WINTER EEN GENOT

Belgisch Luxemburg is zich heel goed bewust van de uitzonderlijke waarde van het natuurkapitaal waarover het beschikt. Heel wat verenigingen en organisaties bieden dus wandelweekends en -dagen aan. Kwestie van fijne momenten te beleven in groep en tegelijk circuits te ontdekken buiten de platgetreden padjes.

17/12: WANDELTOCHT IN CELLES (ARP)

18,5 km (hoogteverschil: 400 m) /
Vertrek: Celles (Houyet)

Ontdek een charmante bijrivier van de Lesse en begeleid hem langs een lange route. Meteen de kans om de eigen conditie te toetsen, met een forse klim naar het Condruzisch plateau!

06>07/01: WINTERBIVAK IN ONZE ARDENNEN (CAR)

40 km / Glooiend terrein /
Vertrek: Grupont (Tellin)

Vertrek op verkenning van de ongerepte valleien van de Lomme en van de Masblette, maar ook van het wildrijke bos tussen Nassogne en Mochamps. Zowel voor wie winterbivaks gewoon is als voor 'beginnelingen'.

07/01: NIEUWSJAARSTOCHT IN MARCHE-EN-FAMENNE (ARP)

18 km (hoogteverschil: 280 m) /
Vertrek: Marche-en-Famenne

Arpernaz en Escap'Ânes Famenne Ardenne vzw nodigen u uit om samen de start van het nieuwe jaar te vieren, met een tocht langs de padjes en bosjes van Marche.

13/01: SY EN DE OURTHE (CAR)

22 km / Gemakkelijk /
Vertrek: Sy (Ferrière)

Tocht in de streek van Sy, tussen de Condroz en de Ardennen.

20/01: WANDELING IN SAINT-HUBERT (DEF)

Verkwikkende wandeling op ontdekking van het historisch en natuurlijk erfgoed van het mooie Land van Saint-Hubert.

27/01: OP NAAR DE ZEVENDE 'CIELLE' (CAR)

Gemiddeld (ongeveer 900 m
hoogteverschil) / Vertrek: Cielle (La Roche-en-Ardenne)

Sportwandeling op ontdekking van de nieuwe bevervallei. Perfect als bergtraining.

28/01: TOCHT IN MAISSIN (ARP)

20,5 km (hoogteverschil: 550 m) /
Vertrek: Maissin (Paliseul)

Ga op ontdekking van twee onstuimige rivieren: de Our en de Lesse.

10>11/02: DUK IN HET HART VAN HET GROTE WOUD VAN SAINT-HUBERT (CAR)

Gemakkelijk /

Vertrek: Vliegveld van Saint-Hubert

Ontdek ongerepte hoekjes natuur die weinig bezocht worden, tussen hoge plateaus en diepe valleien.

11/02: KENNISMAKING MET DE BEVERS IN SAINT-HUBERT (DEF)

Maak kennis met deze ingenieurs die onze waterlopen biologisch nog rijker maken (1/2 dag).

24/02: DE GEUREN VAN DE ARDENNEN (CAR)

Gemakkelijk tot gemiddeld /
Vertrek: Fourneau Saint-Michel

Een tocht in de Ardennen zoals ze het best bekend zijn, doorheen uitgestrekte wouden met afwisselende boomsoorten die de flanken van de Masblette gul bevolken.

25/02: BOUILLON, WANNEER NATUUR RIJMT OP GESCHIEDENIS (DEF)

Het Land van Bouillon wordt gedomineerd door zijn kasteel en omringd door de Semois met verbluffende panorama's.

04/03: DE KABOUTERS VAN ACHOUFFE (CAR)

20 km / Gemakkelijk /
Vertrek: Achouffe (Houffalize)

11/03: DE VENEN VAN HET PLATEAU DES TAILLES (DEF)

Een bergeiland in België? Vleesetende planten? IJsresten? Zeer zeker!

INFO EN INSCHRIJVINGEN:

CAR: Compagnie Ardennaise de Randonnée

+32 (0)84 22 33 97

www.compagnieardennaisederandonnee.be

DEF: Défi Nature vzw

+32 (0)71 84 24 74

www.defi-nature.be

ARP: Arpernaz

+32 (0)477 95 03 32

www.arpernaz.be

En binnenkort is het carnavalseizoen:

WAAR ZIJN DIE FEESTJES?

In alle hoeken van onze mooie provincie organiseren allerlei comités carnavalevenementen in februari, maart en april: vreugdevuren, kleurige stoeten, gemaskerde bals, inhuldiging van Prins Carnaval ...

Ze verschillen erg van elkaar, maar loodsen u allemaal mee naar een kleurige, feestelijke en gezellige wereld, die u de stress van de dagelijkse sleur zal doen vergeten! Aarzel dus geen moment en haal dat kostuum, die slingers en confetti boven om met ons te komen feesten!

11/02:

Pat'Carnaval (Bastogne)

18/02:

Martelange

25/02:

Barvaux-sur-Ourthe, Virton

04/03:

Arlon, Nassogne

11/03:

Florenville, La Roche-en-Ardenne, Wellin

17/03:

Sibret

18/03:

Heinstert

01/04:

Meix-devant-Virton

08/04:

Bellefontaine, Hotton

15/04: Carnaval de la Marquise (Habay-la-Neuve)

Nieuwjaar VIEREN

in het woud van Saint-Hubert

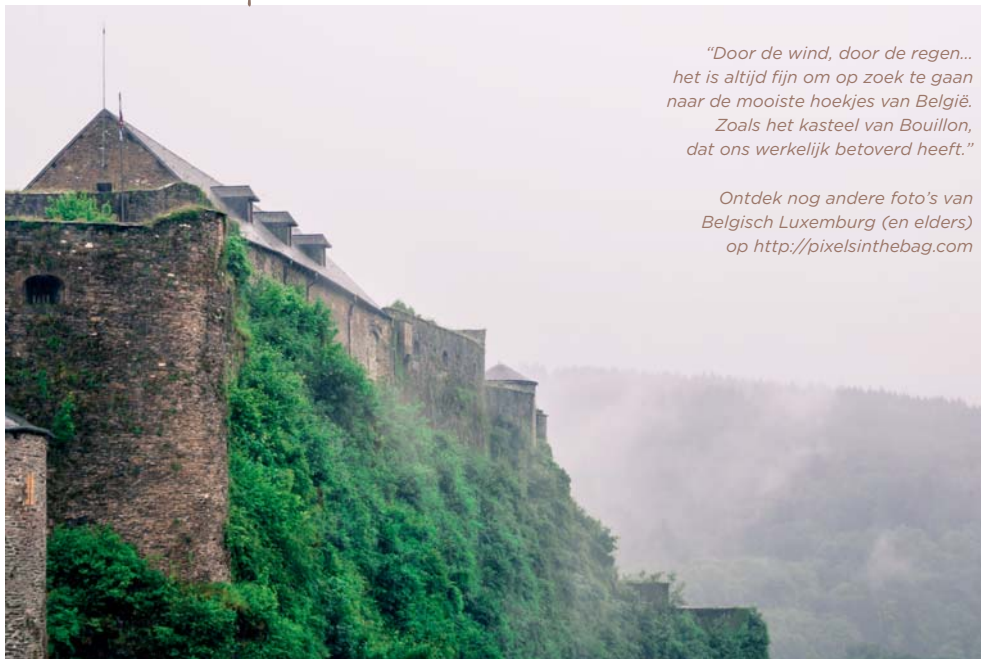
Ontdek samen met een natuurgids de rasechte Ardennen en duik in het hart van hun uitzonderlijk natuurlijk en historisch erfgoed. Ze zullen u niet onberoerd laten!

U ziet de zon opkomen op een waarnemingspost, om dan 14 km door het woud van Saint-Michel te wandelen. Op het programma staan een verkenning van het klein domaniaal reservaat van de veenlanden van Baseille, een bezoek aan Saint-Hubert, de Europese hoofdstad van de Jacht en de Natuur, met natuurlijk haar basiliek die een omweg meer dan waard is. En niet te vergeten ... hier kunt u de overgang van oud naar nieuw eens heel anders vieren, met een uitstekend oudejaarsavond diner, gevolgd door uitbundig geveest.

Défi Nature asbl
+32 (0)71 84 24 74
contact@defi-nature.be
www.defi-nature.be

ZOOM OP UW BEELDEN

*"Door de wind, door de regen...
het is altijd fijn om op zoek te gaan
naar de mooiste hoekjes van België.
Zoals het kasteel van Bouillon,
dat ons werkelijk betoverd heeft."*

*Ontdek nog andere foto's van
Belgisch Luxemburg (en elders)
op <http://pixelsinthebag.com>*

Elk trimester publiceren wij de foto's die u op onze **Facebookpagina** postte of **mailde** of met de **post** stuurde. Veel dank aan **Maria Kacheeva**, die houdt van extreem (mooi), voor deze zeer geslaagde foto van het kasteel van Bouillon. Zij krijgt het magazine een jaar lang gratis thuis!

Le Blog

Blik op de Ardennen is een drie-maandelijks papieren tijdschrift, maar ook een blog met de bonussen van het magazine, exclusieve onderwerpen, wedstrijden en filmpjes.

Een terugblik op enkele artikels van vorig trimester:

- Top 5 - Wat te doen tijdens de herfstvakantie
- Een avond luisteren naar het burlend hert
- Saint-Hubert, de legende van een nobele jager die op een dag het licht zag
- Trots op onze Saucisson d'Ardenne !
- Verschillende bieren van de Mooiste Dorpen van Wallonië
- Ontdek de wereld van de vleermuizen in Orval

En waarom zou u zelf niet vertellen over uw eigen favoriete belevingen en op die manier "ambassadeur" van Belgisch Luxemburg worden? Afspraak op <http://blik-ardennen.luxembourg-belge.be>

DE WEDSTRIJDJES

Blik op de Ardennen biedt je elk trimester de mogelijkheid om plaatsen voor attracties en musea, streekproducten, verblijven of boeken over de Ardennen te winnen... Kijk snel op

<http://bit.ly/Ardennen2017>

WAT KUN JE DIT TRIMESTER WINNEN?

PAGINA 5

1 x 1 boek "A pas de loup - Forêt d'Ardenne" van Martin Dellicour
1 x 1 boek "Hautes-Fagnes - Savane d'Ardenne" van Franck Renard
2 x 1 boek "Au cœur des couleurs" van Philippe Moës en Yves Fagnart
2 x 1 kalender 2018 van Olivier Embise en Pierre Strijckmans
Wedstrijd van 15/12/2017 van 14/01/2018

PAGINA 28

1 x 2 overnachtingen in de B&B «Chez Tante Alice» in Aisne-sous-Heyd (Durbuy).
Geldig voor 2 personen.
Wedstrijd van 15/01 van 14/02/2018

PAGINA 56

2 x 4 tickets voor een 'Spektakelparcours' in het Euro Space Center in Transinne
Wedstrijd van 15/02 van 14/03/2018

WIJ WILLEN U VERWENNEN...

Een picknickwandeling in Herbeumont (Weekend van de Landschappen)

Ingrid COEN (Charleroi), Raphaël HENRY (Villers-devant-Orval), Adrien MAROT (Faulx-les-Tombes), Giuseppe GIAMBARRESI (Charleroi), Frédérique GODART (Leval-Chaudeville), Marine ADAM (Montignies-sur-Sambre), Myriane HERMANS (Messancy), Séverine BODART (Pin), Chris SERVAIS (Fleurus), Sofie BERNAERTS (Overpelt), Brigitte DEMOINY (Athus), Jaqueline LAMBERT (Voroux-Goreux), Ariane HENRION (Jambes), Daniel BURETTE (Mons-lez-Liège) en Auriane GODFRIN (Bouillon).

Twee tickets voor het défilé van de Lux Fashion Week

Céline MARTIN (Arlon), Martine WEIS (Ortho) en Marie-France BAUVIR (Oberpalenn / GD Luxembourg).

De vier delen van «1011 Liaisons»

Nicolas VANHEE (Ruisbroek), Paulette NOIROT (Chênée), Delphine VANDERMEULEN (Sainte-Ode), Christophe MOUZELARD (Brussel), Benjamin CARABIN (Habay-la-Neuve), Philippe PREAUX (La Buissière), Florence BASTIN (Wibrin), Chantal RENNOTTE (Liège), Eric VAN AS (Beveren) en Christine LEPLANG (Neupré).

Een fijnproeversmand van Le Comptoir d'Honoré in Virton

Yvette SOHIER (Liège), Claire POTVIN (Léglise) en Camille LABRANCHE (Saint-Mard).

KOM ONS ONTMOETEN ...

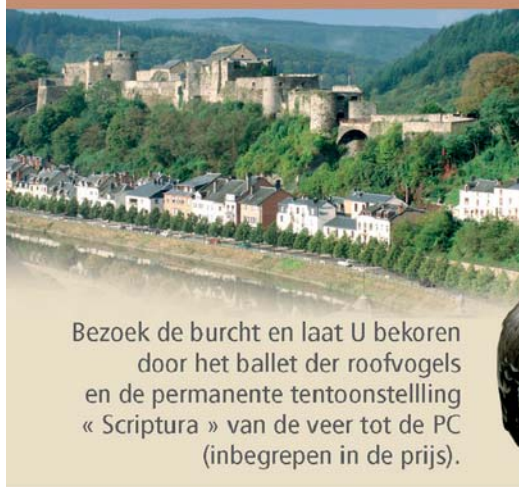
De toeristische federatie van Belgisch Luxemburg neemt het hele jaar door deel aan allerlei beurzen. De uitgelezen kans om uw volgende verblijf of uitstap te plannen.

- 09>14/01: Vakantiebeurs (Jaarbeurs / Utrecht - Nederland)
- 20>21/01: Reisbeurs Lauwers & Infobeurs (Antwerpen)
- 26>28/01: Tourissima (Grand Palais / Lille - Frankrijk)
- 10>12/03: Fiets en Wandelbeurs (Flanders Expo / Gent)
- 02>04/03: Fiets en Wandelbeurs (Jaarbeurs / Utrecht - Nederland)
- 04>07/03: Horecatel (WEX / Marche-en-Famenne)
- 16>18/03: Wallonië in Vlaanderen (Grote Markt / Antwerpen)

BOUILLON, DE « PAREL VAN DE SEMOIS », EEN UNIEK NATUURLIJK EN HISTORISCH ERFGOED,
IDEAAL VOOR EEN ONTDEKKINGSDAG OF EEN DROOMVERBLIJF IN DE ARDENNEN !

EEN FASCINERENDE TOCHT IN DE VOETSPOREN VAN DE KRUISVAARDERS !

De burcht van Bouillon

Bezoek de burcht en laat U bekoren door het ballet der roofvogels en de permanente tentoonstelling « Scriptura » van de veer tot de PC (inbegrepen in de prijs).

Archéoscope Godefroid de Bouillon

Een grandioos audiovisueel spektakel, doorspekt met speciale effecten, die u in het hart van de eerste kruistocht en de legende van Godfried van Bouillon onderdompelt.

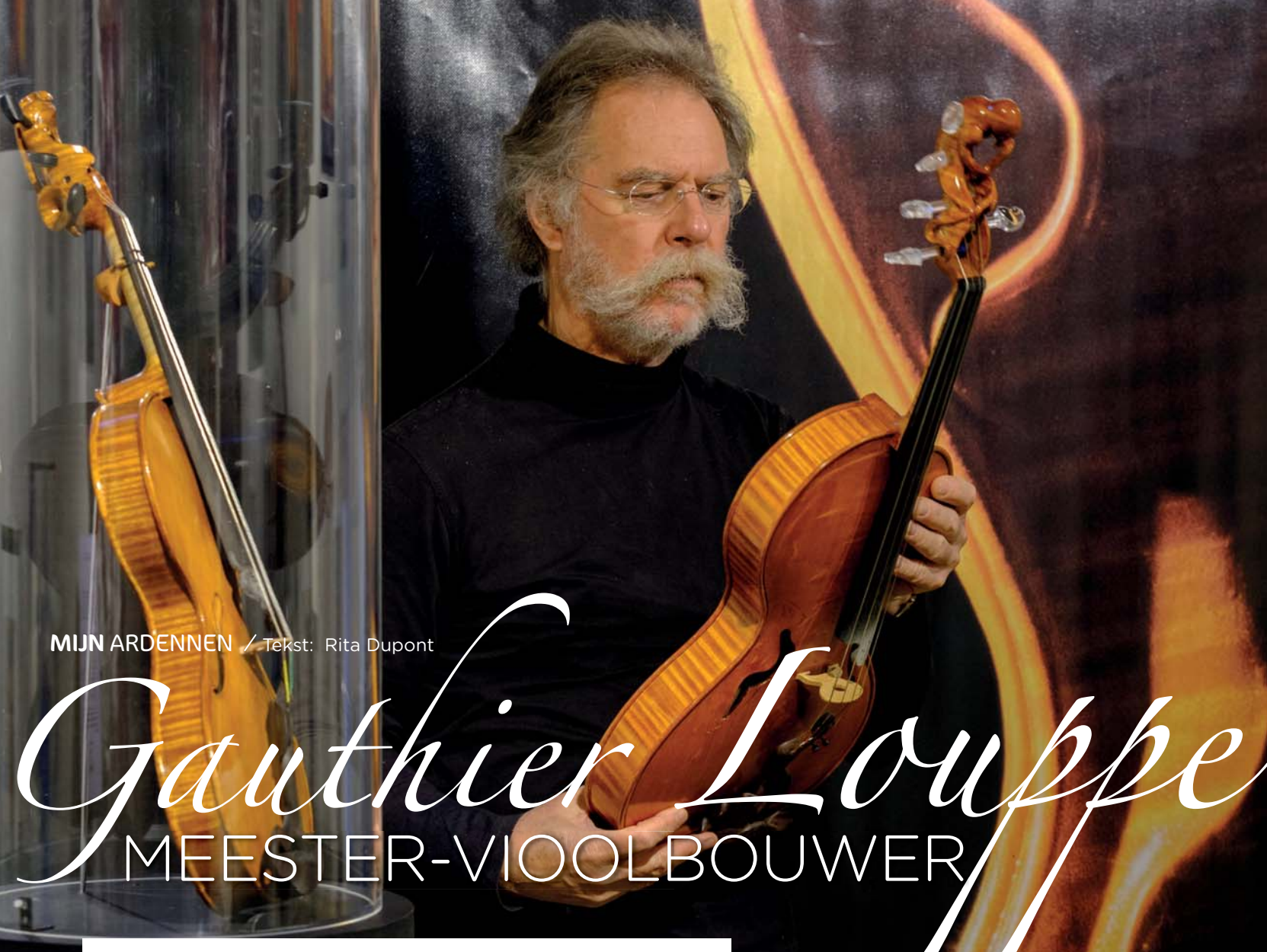
• 00 32 (0)61 46 42 02 • www.bouillon-initiative.be

• 00 32 (0)61 46 83 03 • www.archeoscopebouillon.be

COMBINEER HET BEZOEK VAN HET "ARCHÉOSCOPE", HET KASTEEL EN HET HERTOGELIJK MUSEUM MET EEN KORTINGSKAART DIE EEN JAAR GELDIG IS.

078 156 100 | contactcenter@vayamundo.be
www.vayamundo.be | facebook.com/vayamundo.be

vayamundo
Houffalize

MIJN ARDENNEN / Tekst: Rita Dupont

Gauthier Louppe

MEESTER-VIOOLBOUWER

"EEN BOOM HEEFT 200 JAAR NODIG OM TE GROEIEN, DAN NOG EENS 20 JAAR OM TE DROGEN. DE OPLEIDING VAN EEN VIOOLBOUWER DUURT 10 JAAR. DE BOUW VAN EEN INSTRUMENT NEEMT NOG EENS 200 TOT 300 UREN IN BESLAG."

"Mijn vak is aan verschillende factoren te danken. Eerst en vooral wou mijn vader, die zeer traditioneel dacht, mijn verdere leven voor mij uittekenen. Hij nam mij op mijn twaalfde onder zijn vleugels omdat hij een doorslaggevende rol wilde spelen in mijn toekomst. Zelf was hij leerkracht houtbewerking en hij wou die passie voor hout op mij overbrengen. Dus schreef hij me in op zijn school. Ik zat daar op die schoolbanken zonder enige overtuiging. Ik herinner me nog het strenge onderwijs van mijn vader, die ik met andere ogen bekeek, maar ik heb het al snel laten varen.

Dan volgden de folkjaren. Ik kreeg de passie voor hout te pakken, omdat ik volksmuziek wilde spelen. Het enige instrument dat ik op de zolder van mijn grootvader vond, was een viool. Ik leerde mezelf spelen. Mijn vader, die zich nog altijd om mijn toekomst bekommert, is blij dat ik voor iets interesse toon en gaat al snel op zoek naar een leraar die hij na twee jaar eindelijk zal vinden in Bastogne. Tot mijn grote verrassing krijg ik te horen dat ik er als muzikant niets van bakte. "Ga violen bouwen", raadt de man me aan."

Ik herinner me die oude 'zigeuner' die in een oud houten hutje bij Bastogne woonde. Hij leek me vooral erg arm. Hij verwarmde zich nog met een baksteen in zijn houtkachel. Ik wist wel heel zeker dat ik in geen geval op hem wou lijken. Mijn ouders waren natuurlijk in alle staten. Wat moest er van mij worden? De troepen bundelden de krachten (leerkrachten, ouders) en ik belandde in Italië om het vak van vioolbouwer te leren, daar waar

“In Italië konden mijn leraars mijn voornaam ‘Gauthier’ niet onthouden. Dat werd dan ‘Gepetto’.*

Was het uit gemak of omwille van de gelijkenis?”

de grootste ooit woonden en werkten (zoals Stradivarius en Stainer, om maar de meest klinkende namen te noemen). Mijn omgeving was natuurlijk wel wat ongerust, maar mijn ouders hebben er geen spijt van gekregen en zijn vandaag trots op mijn atypisch beroep!

Ik leerde de gevoeligheid in mijn diepste zelf in goede banen leiden, gebruik te maken van mijn geurzin, mijn oren, mijn ogen en mijn tastzin. Maar ik moet ook putten uit mijn muzikale, akoestische en historische kennis om het instrument te creëren zoals het moet. Wat je vooral moet begrijpen om een snaarinstrument te kunnen bouwen, is dat samenspel van emoties die de componist, de vertolker opwekt om dan het instrument materieel vorm te geven.”

Een instrument (weer) tot leven brengen

“Mijn oudste verhaal dateert van 1700. Ik kreeg de vraag om een oude viool te restaureren. Dat waren magische en heel intense momenten! Ik hield eeuwen geschiedenis in mijn handen en dat was een hele eer. Ik dank vandaag nog altijd die

solist die me een fantastisch gevoel van grote voldoening heeft gegeven.

Daarna evolueer je. Je gaat van vier naar vijf snaren. Ik herinner me ook nog de ontmoeting met een Vlaamse componist, die ik een heel nieuwe harmonische rijkdom heb kunnen geven, een tessituur zoals dat in ons vakjargon heet. Ik ging voor hem over vier octaven naar 5,5.

Door de jaren heen rijzen meer en meer vragen. Als Stradivarius in zijn tijd barok kon spelen, kan ik misschien ook zowel fysiek als akoestisch de stijl veranderen. Ik ga mijn licht opsteken bij componist Victor Legley en vraag hem om een nieuw werk voor viool te schrijven. Hij heeft er geen oren naar en zegt mij: “Dat is niet meer voor mij, daar zijn jonge componisten voor.” Ik vertel hem dan dat ik nieuwe types violen wil creëren en in zijn grote wijsheid antwoordt hij me: “Ik weet niet waar je heen gaat, maar ga”. Had ik genoeg aan zijn zegen om mijn dromen waar te maken? Ik weet het niet, maar in ieder geval ging ik esthetisch asymmetrische violen bouwen, waaronder de altviool Pentacle, de viool D’Art et de Lettres, de viersnarige violen Phénix, Contemporain, Saxxy, ...

Ik ben fier op mijn beroep en op mijn bijnaam ‘viooldokter’. Soms is een tweede adem geven aan een oud instrument dat ik-weet-niet-waar opgeduikeld werd, een groot liefdesverhaal.”

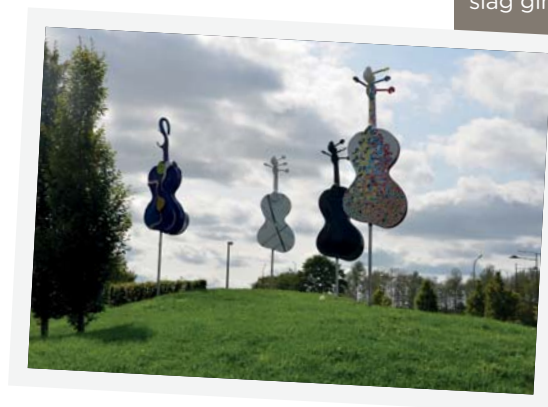

LES GRANDS VIOLONS D'ART

In 2010 brengt de harmonie in de vormen van zijn eerste hedendaagse viool ‘Charme’ (anagram van de stad Marche), hem op het idee om een nieuw artistiek gebied af te tasten: “Ik wou afstappen van het gebruikelijke formaat van de viool om grotere afmetingen te verkennen”. Hij beslist dan maar om een sculptuur van drie meter hoog te bouwen. Dit werk is natuurlijk niet bedoeld als muziekinstrument, maar als model voor andere kunstenaars.

Deze violen zijn uitgevoerd uit glasvezel door Marc Dumont uit Verdenne en heel wat kunstenaars van bij ons en elders hebben er nu al hun eigen stempel op gedrukt. Elk in zijn of haar eigen stijl, persoonlijkheid.

Er werd ook een boek gepubliceerd dat toelichting geeft bij de manier waarop elke kunstenaar aan de slag ging met deze grote kunstviolon. De meeste staan trouwens uitgesteld in Marche en omgeving.

*de vader van Pinokkio

De kennis doorgeven

De internationale vioolbouwschool, École Internationale de Lutherie, ontstond uit de samenwerking tussen de stad Marche-en-Famenne en de meester-vioolbouwer zelf. Ze is gevestigd in het complex 'La Vieille Cense' in Marloie en is bedoeld om zijn vakmanschap en zijn kennis door te geven. Zo moet ze jongeren met een passie voor vioolbouw opleiden en begeleiden op hun weg naar de uitoefening van het beroep in de strijkerswereld. Alle lessen worden gegeven door Gauthier Louppe, met veel respect voor de tradities in de vervaardiging van de instrumenten, op basis van de technieken en methodes van de grote Italiaanse meesters uit de zeventiende en de achttiende eeuw.

"Studenten lopen hier drie jaar school om het vak onder de knie te krijgen. Ze moeten een volledig strijkkwartet uitvoeren: een viool, een altviool, een cello en een kopie van een oud instrument. Ik werk niet met inschrijvingen. Kandidaten sturen een cv met een motivatiebrief. Als een cv me aanspreekt, ontmoeten we elkaar. Het ideale profiel is een persoon die hout kan bewerken en ook een snaarinstrument bespeelt."

DE STRIJKKWARTETTEN

Deze bestaan uit:

- ♪ Een **viool**
- ♪ Een **altviool**
- ♪ Een **cello**
- ♪ Een **oud instrument** (erhu, eensnarige rebec, dansmeestersviool, armlier, viola da gamba, mandoline, luit, decacorde (tien snaren), oed... of een teorbis met 24 snaren, de helft voor de melodie, de helft voor de begeleidende bassen).

De houtsoorten voor de fabricage

- ♪ **Licht hout** voor de klankkleur: de spar van de Dolomieten met een zeer dichte groei, omdat hij hoog wordt.
- ♪ **Hard hout** voor de slijtvastheid: ebbenhout.
- ♪ **Middelhard hout** voor de weerstand van het instrument: esdoorn (de herkomst heeft niet echt gevolgen: onze regio's zijn geschikt). *"Een van mijn laatste bestellingen heb ik uitgevoerd met twee stronken die een boswachter uit Ciergnon mij leverde voor de viool van zijn dochter. Generatie na generatie zal de oorsprong van het hout voor deze viool in de herinnering blijven."*

De laksoorten en kleurstoffen

"Deze beschermen niet alleen het hout, maar zijn ook van groot belang voor de klankkleur. Zij zijn de kleding van de viool, zijn natuurlijke schoonheid. Er wordt uit verschillende aroma's gekozen: kurkuma, meekrap, mirre, propolis, jenevergom, mastiek in tranen, huidenlijm, beenderlijm, ..."

Het paardenhaar uit Mongolië

"Dat brengt ons bij het vak strijkstokkenmaker. Ik beoefen het een beetje, maar het is wel degelijk een vak apart."

U had al ongewone leerlingen, Loula Mary bijvoorbeeld? *“Ja, zij heeft een prijs gekregen voor de vervaardiging van een contrabas. Een dergelijk grandioos instrument bewerken, is natuurlijk een hele uitdaging. Maar nog andere leerlingen hebben opmerkelijke dingen verwezenlijkt, die op de vaste tentoonstelling te zien zijn.”*

Een heuse duik in de wereld van de strijkinstrumentenbouw

De plek is niet uitsluitend voorbehouden voor de meester-vioolbouwer en zijn leerlingen. Er werd ook een vaste tentoonstelling uitgebouwd in het atelier waar de leerlingen de kunst van de instrumentenbouw beoefenen. Ze schetst het hele parcours in de bouw van een viool, met verklarende borden, van de schets op papier tot de keuze van het hout en de aanbreng van de lak.

Er zijn ook klassieke, historische en heteroclytische instrumenten te zien, zodat de bezoekers een goed beeld krijgen van hun evolutie en hun werking. Uiteraard staan er ook instrumenten van de hand van Gauthier Louppe zelf uitgesteld, die zijn creatieve aanpak duidelijk maken.

“Tot nu toe hebben we niet echt vaste openingsuren. We maken afspraken met groepen van 10 tot 30 personen (ongeveer twee uur). Maar we denken eraan om het project te doen evolueren met de inrichting van een duidingscentrum, dat ook individueel op eigen ‘houtje’ kan bezocht worden.”

Door de jaren heen werden verschillende tentoonstellingen opgezet, die soms ‘op reis gaan’: *“Ze zijn didactisch opgevat, met echte instrumenten, en worden aangepast aan de locaties en de context waarin we worden uitgenodigd.”* Ga even kijken op de website van Gauthier Louppe voor de data van de volgende voorstellingen.

“Onze huisvesting in ‘La Vieille Cense’ in Marloie biedt ons vooruitzichten op lange termijn, onder meer voor een duidingscentrum. Zonder deze nieuwe locatie (NVDR, het vroegere atelier lag in het hart van Marche, in eerder krappe ruimtes), konden we niet aan uitbreiden denken. We mogen zeker ook niet de steun van het gemeentebestuur van Marche vergeten, waar we in feite onze school aan danken.”

Marloie – B1

Ecole Internationale de Lutherie Gauthier Louppe

La Vieille Cense
rue de la Station, 4
B-6900 Marloie (Marche)
+32 (0)84 44 59 50
ecoledelutherie@marche.be
www.ecoledelutherie.eu

Een mooi project

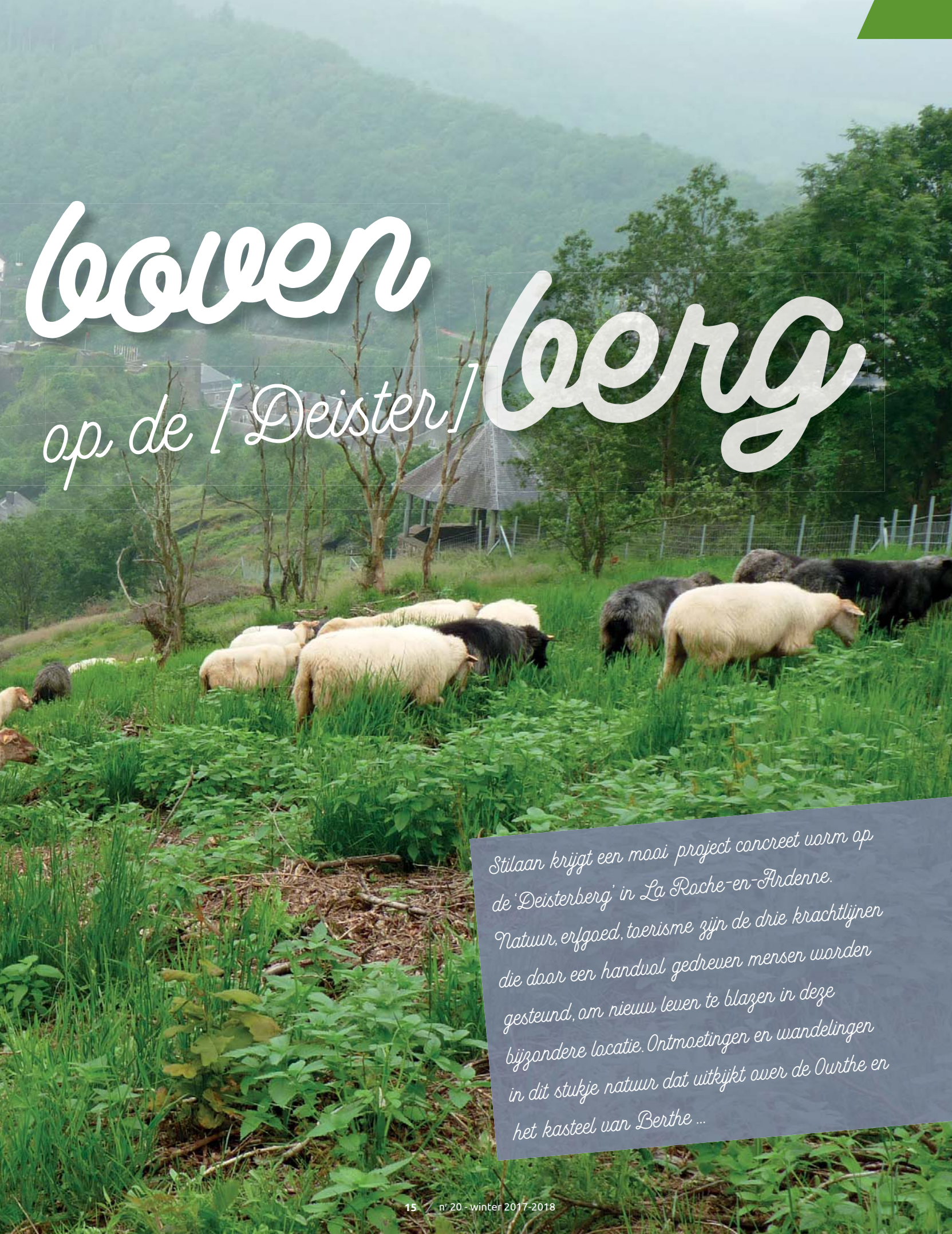
*“Op 15, 16 en 17 juni 2018 mogen we het **congres van de artistieke vioolbouwers en strijkstokkenmakers** van de Franse vakgroep GLAAF (Groupement des Luthiers et Archetiers d'Art de France) onthalen, waar ik lid van ben. We komen elk jaar samen in Mirecourt, het traditionele centrum van de vioolbouw in Frankrijk. Volgend jaar is het de beurt aan onze school om een kleine honderd vioolbouwers en strijkstokkenmakers te verwelkomen. Het programma zal uiteraard zeer volledig zijn op het vlak van de vioolbouw, maar ook toeristisch.”*

OP ONTDEKKING IN DE NATUUR / Tekst: Jacques Cornerotte

Het was

leeven op de [Deister] berg

Stilaan krijgt een mooi project concreet vorm op de 'Deisterberg' in La Roche-en-Ardenne. Natuur, erfgoed, toerisme zijn de drie krachtlijnen die door een handvol gedreven mensen worden gesteund, om nieuw leven te blazen in deze bijzondere locatie. Ontmoetingen en wandelingen in dit stukje natuur dat uitkijkt over de Ourthe en het kasteel van Berthe ...

zijn plaats zijn. Hij gaat ten aanval, achter in de valleien, aan de achterkant van de scherpe hellingen.

Tuinen aan de voet van de berg ...

“Nochtans wisten de mensen van La Roche toen wel hoe het zat”, gaat Josette verder. “Op de flank aan de Ourthe, die goed zuidgericht is, hadden ze schistmuren opgetrokken als ondersteuning van de akkers, die ze wellicht vol liefde bewerkten. Het zijn heuse meesterwerkjes, deze muurtjes, met trappen om van het ene terras naar het andere te gaan. Tuinen? Aardappelteelten? We vragen ons zelfs af – de oude prentbriefkaarten doen het vermoeden – of er aan de voet van de Deister geen wijngaard was. Niemand weet het. Met veel geduld aangelegd en geregeld onderhouden hebben ze eeuwen doorsaan ... om dan naaldbosgebied te worden.”

Ook hier is de spar alom aanwezig. José Layon, technisch beambte van het Departement Natuur en Bos, blikt terug: *“Mijn grootvader vertelde me dat hij en andere jongeren van La Roche mesthopen naar de heuveltop droegen om daar kleine velden te bemesten. Het was lang voor de aanleg en de beplanting van het arboretum in de jaren 1960. We schrijven dan 1920-1930.”*

Oude werkwijzen

De Ardennen van de achttiende en de negentiende eeuw zijn dichtbevolkt. Het bruist er van leven, in het nederigste gehucht tot in het wat grotere dorp. Er wordt vooral aan landbouw gedaan, al werkt de bodem niet altijd mee. Ook het klimaat maakt het niet meteen makkelijk. Maar de mensen doen het ermee. Spelt, rogge, haver, aardappelen zijn de teelten van de Ardennen. Alleen die gewassen verdragen het harde weer en de magere aarde.

Daarnaast trekken leerlooierijen, kolenbranderijen, de kleine metaalnijverheid partij van het woud en geven de mensen te eten. De heuvels – die sommigen bergen noemen – en de valleien van de Ardennen lijken in niets op wat ze in de twintigste eeuw zullen zijn. De spar heeft nog niet alles ingenomen.

“Zo zien we de Deister”, vertelt Josette Fauconnier, milieuadviseur in La Roche, “op oude prentbriefkaarten als een vrijstaande berg van toch 350 meter hoog. De gemeentelijke gronden, die werden gewonnen met ontginning en stoppelbrand, zijn weiden.”

Elke dag verzamelt de herder de dieren met horens en wol (het is te zeggen schapen, geiten en enkele koeien, deze van de meest gegoede inwoners), om ze naar de gemeenschappelijke weiden te brengen om te grazen. Dat is al eeuwen de regel. Zowel grootgrondbezitters als

gewone gezinnen vertrouwen hun fortuin op vier poten toe aan de gemeentelijke herder. Er zijn geen onomstotelijke bewijzen van deze werkwijze van de gemeente La Roche, maar het is wel bekend dat dieren op de Deister graasden.

De begrazing blijft duren tot in de jaren na de Eerste Wereldoorlog. Dan veranderen de werkwijzen plots en ingrijpend. De kuddes geiten en schapen slinken. Meteen verwilderen de n. Brem, berk, eik, heide en bosbessen eisen hun oude rechten op de Deister weer op. Daarna worden er overal in de Ardennen spoor-slags sparren geplant. We hebben de deugden van de spar ontdekt: ze zijn goed aangepast aan het ruige klimaat van de Ardennen, ze groeien snel. Al gauw neemt de ‘dennenboom’ overal

...en een klein patrimonium van droge stenen

“Het was jammer geweest om deze zo geduldig gebouwde muurtjes te laten overwoekeren door struiken en zo langzaam te laten vervallen”, geeft Josette toe. “Het is een kostbaar erfgoed dat getuigt van de vroegere werkwijzen in de tuin- en landbouw. Het moest dus worden beschermd en gerestaureerd. Gelukkig volgden enkele gemeentearbeiders de opleiding ‘droge stenen’ van het Natuurpark van de Twee Ourthes, ook een bevoorrechte partner. De heropbouw is momenteel aan de gang en de mensen uit La Roche legden al tuinen aan op enkele terrassen. Prei, kool, boontjes en erwten hebben de locaties weer in bezit genomen.”

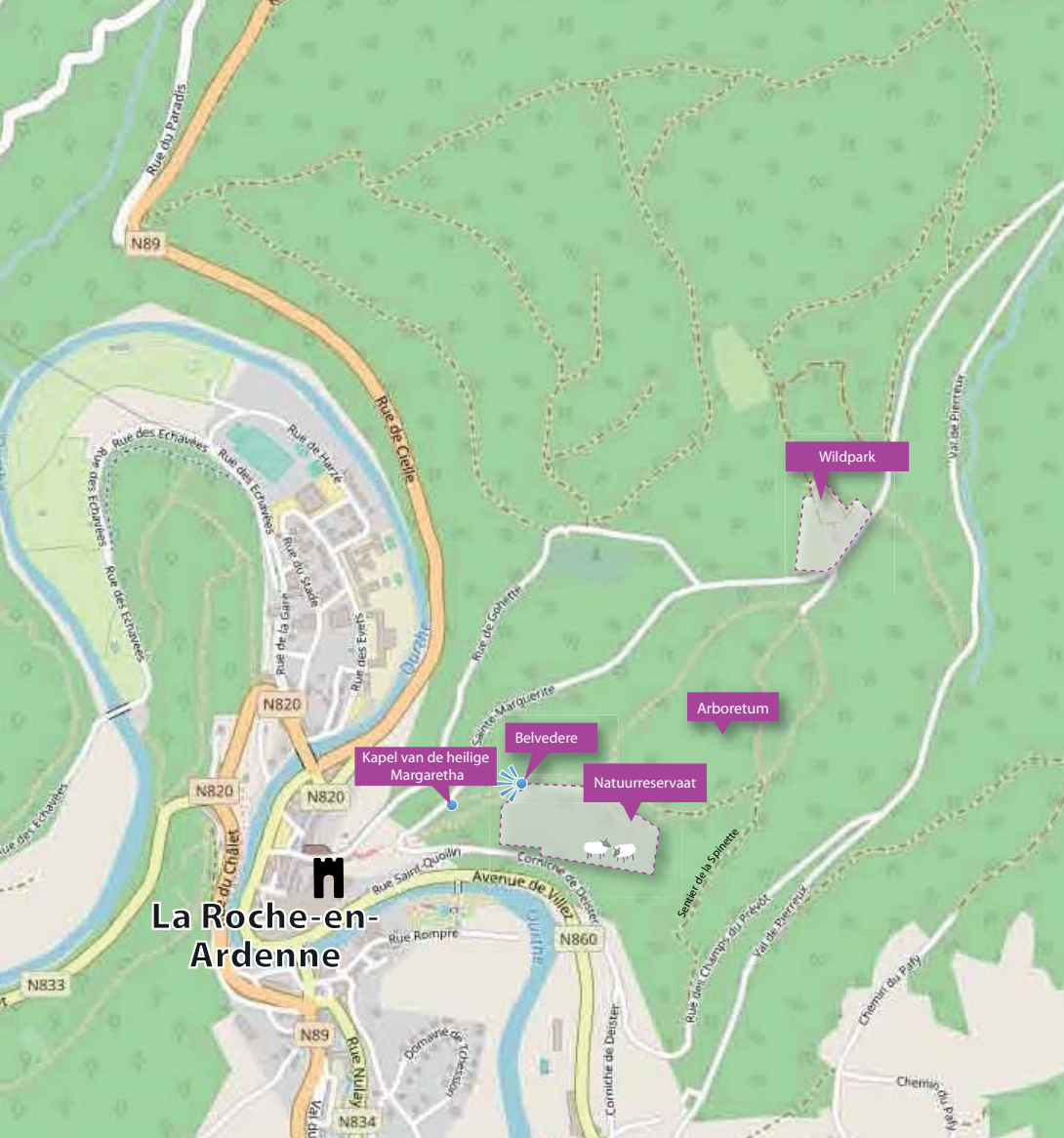
- * Struikheide behoort tot de heidefamilie en is typisch voor de arme en zure bodem van de Ardennen.
- ** Heischrale graslanden (of borstelgraslanden) zijn vegetaties op voedselarme, zure, lemige zandbodems. Het zijn soortenrijke graslanden met een gesloten grasmat, die vroeger begraaasd werden door schapen of runderen. Ze worden vaak verbonden met de heidelanden. Sommige werden indertijd ontgonnen om hooi te oogsten.

Naar het domaniaal natuurreservaat

Een dergelijke verwaarlozing van een milieu verstoort alles wat het zo verscheiden en origineel maakt. Nieuwe insecten- en plantensoorten, die eigen zijn aan het nieuwe milieu, installeren zich en ontwikkelen zich. Het idee ontstond in 2012 in het kantonnement van het DNF van La Roche. Houtvester François Baar en José Layon zouden de Deister graag gerestaureerd zien zoals in de tijd van de geiten en schapen. Te meer daar het domaniaal natuurreservaat dat ze planden een primeur is voor Wallonië. We kennen tal van reservaten, maar een kalkhoudend grasveld op schist ontbrak nog. Er zijn hier twee soorten habitat naast elkaar: de pioniergrasvelden op de rotsachtige ondergrond en de beplanting van de kiezelhoudende rotsen met struikheide en heischrale graslanden”.

Struikheide

Het 'Duivelse Kasteel'

Er zijn twee bewegwijzerde wandelroutes om de site van de Deister en rondom te ontdekken.

De wandeling van het 'Duivelse Kasteel' - nr. 4. Circuit van 6,2 km dat volledig met een kinderwagen kan afgelegd worden. Het loopt naar de vijver van het 'Duivelse Kasteel' (Diable-Château) waar picknicktafels staan.

Wandeltocht van Samrée - nr. 5. Deze route van 13 km is bestemd voor trekkers en loopt naar de hoogtes van de stad (met als beloning fantastische uitzichten op het kasteel), het wildpark en het prachtige arboretum van de Deister.

Wandelkaart en gpx-bestanden beschikbaar op de website van het Maison du Tourisme Coeur de l'Ardenne, au fil de l'Ourthe et de l'Aisne.

www.coeurdelarденne.be

La Roche-en-Ardenne

Vijver van het Duivelse Kasteel

Volgens José Layon zullen deze milieus ook de fauna ten goede komen. "Zo zouden de gladde slang, de muurhagedis, de levendbarende hagedis ... moeten terugkeren en ook enkele zeldzame vlinders zullen weer verschijnen in de Ardennen."

Het idee spreekt de gemeente aan, die er een mooie extra troef in ziet voor het toerisme. Zeker omdat de Deister aan het wildpark paalt. En dan is er het arboretum boven op de top, waar we straks dieper op ingaan. Nu moeten alleen nog enkele privé-eigenaars van naaldboompercelen worden overtuigd.

Levendbarende hagedis

Heischrale graslanden

In 2014 wordt een overeenkomst getekend die het DNF de mogelijkheid geeft om de douglassparren en andere naaldbomen te exploiteren, ook deze in privé-bezit. Het is de eerste stap – niet altijd makkelijk gezien de helling van het terrein – van de ontbossing alvorens de site gerestaureerd wordt. Vanaf 2016 komen de eerste Mergellanders aan om hier te grazen. Mergelland is een vrij rustiek schapenras, dat gedijt op schrale grond. Deze graasmachine op vier poten weegt niet zoveel en drukt dus de grond niet in. En terwijl het eet, verhindert het schaap dat de gronden weer braak gaan liggen.

“We hebben weer vrij zeldzame korstmossen bij ons zien verschijnen”, stelt José Layon. “En dat is een goede aanwijzing van de luchtkwaliteit.”

Projecten te over

De Deister krijgt weer beetje bij beetje het uitzicht van de jaren 1920-1930. *“Het is een project van lange adem”,* beklemtoont Josette. Nu is het natuurreservaat afgesloten zodat de schapen niet gaan lopen. Er werd ook een kleine wandelroute aangelegd. Zo kunnen bezoekers kennis maken met de Mergelland-schapen en beseffen welk onderhoudswerk ze doen.

“Maar we willen verder gaan”, geeft José nog mee. *“De hele regio van La Roche – en een groot deel van de Hoge Ardennen erbij – was bezaaid met leerlooierijen, die gebruik maakten van de beken en van de Ourthe. De eik leverde het nodige looihout. We zouden graag een beeld schetsen van deze kleine nijverheid die op de Deister werd beoefend. De kleinschalige metaalbewerking bloeide echt in de zeventiende en de achttiende eeuw, maar er was veel houtskool nodig om de ovens te doen branden. Er waren toen heel wat kolenbranders in de regio, die geduldig houten meilers bouwden*

voor de houtverkoling. Ook dat willen we terug oproepen.”

Op termijn zal een pedagogisch circuit worden aangelegd op de site, met info-borden en bewegwijzering. De partners willen van de Deister een heuse herinneringsplek maken en tegelijk een oase van rust voor al wie naar hier komt. Zonder het belangrijkste te vergeten: het behoud van het natuurlijk milieu. Laten we niet vergeten dat de Deister geregistreerd is als ‘Site van groot biologisch belang’ en deels ook Natura 2000-gebied is.

Nog andere projecten liggen te wachten: de aanleg van een collectieboomgaard om de aspecten natuurbehoud en bescherming van het traditionele populaire erfgoed aan te vullen. Er is ook sprake van het herstel van een zone om de jeneverboom weer in te voeren. En sommigen dromen zelfs van een wijngaard ... Maar dat is een ander verhaal.

Ook heel wat te zien in de omgeving

Het *wildpark* van La Roche-en-Ardenne ligt op een steenworp van de Deister. Perfect voor een uitstapje met de kinderen. Op een tiental hectare leidt een wandelparcours van iets meer dan een kilometer zowel groot als klein langs

damherten, herten, reeën, steenschapen, everzwijnen en everjongen. Hier huizen zelfs wolven en lynxen. En er is een kleine hoeve ingericht met neerhofdieren, schapen, ...

Lynx

La Roche-en-Ardenne – C1

Parc à Gibier

chemin du Parc à Gibier, 1
B-6980 La Roche-en-Ardenne
+32 (0)84 31 10 15
+32 (0)497 38 10 15
info@ parc-gibier-laroche.be
www.parc-gibier-laroche.be

Kastanjes

Deister

Rechts van het wildpark, vanuit het centrum van La Roche, neemt het *arboretum* het plateau in en maakt deel uit van het natuurreservaat. Het werd in de jaren 1960 aangelegd door de Administratie Water en Bos en omvat een grote verscheidenheid aan boomsoorten. Nochtans had het bijna niet bestaan. Er lag immers een vast-

goedproject klaar voor de bouw van enkele panden op de site. Het uitzicht op La Roche en de Ourthevallei is dan ook meer dan de moeite waard. Het is een onvervalst uitstalaam van de bossen, waarop het DNF terecht trots mag zijn. Het wordt trouwens beheerd door de beampten van dat departement. Kersenbomen, verschillende soorten eik, esdoorn, els, kastanjebomen delen de ruimte met originele naaldbomen: gewone sparren, lorken, pijnbomen, douglassparren, ceders verlenen de plek een vredige toets. Kuier dus door de brede graslanen, op zoek naar onze grote broers de bomen. Het is een rustgevende plek die aanzet tot bezinning.

Om dan het hart te verliezen aan de nederige *kapel van de heilige Margaretha*. Aanleunend tegen de rots - tegelijk een muur van de kapel - en met een mooi leidak, is het kleine heiligdom echt representatief voor de traditionele architectuur van de Ardennen. Ze zou in de jaren 1600 opgetrokken zijn. De kapel werd opgericht door de proost van Laroche, Georges de Waha-Baillonville. Er is bewijs dat hier een kluizenaar woonde vanaf 1638. Het is gewoon een mooi gebouw, van die geruststellende schoonheid die de meeste oude kapellen van de Hoge Ardennen kenmerkt. We denken dan bijvoorbeeld aan Saint-Thibaut in Marcourt, van hetzelfde slag en op een gelijkaardige afgelegen plek.

La Roche-en-Ardenne - C1

Maison du Tourisme Coeur de l'Ardenne, au fil de l'Ourthe et de l'Aisne

place du Marché, 15
B-6980 La Roche-en-Ardenne
+32 (0)84 36 77 36
info@coeurdelardenne.be
www.coeurdelardenne.be

IN ROCHEHAUT-SUR-SEMOIS,
OP 15 KM VAN BOUILLON,
VINDT U DIT PARADIJS
VOOR EEN GESLAAGDE DAG
OF MEERDAAGS VERBLIJF

Hotel - Restaurant
Taverne de la Fermette
Ardeense Winkel
Seminariezen
Dierenpark • Landbouwmuseum
Gites van Rochehaut

OM LEKKER TE ETEN

... in het gastronomische restaurant van
« **L'Auberge de la Ferme** »

...in de taverne met streekproducten en een typisch Ardens decor
« **La Taverne de la Fermette** »

OM RUSTIG TE SLAPEN

... in ons hotel van
« **L'Auberge de la Ferme** »

In onze gites

OM TE ONTDEKKEN

...de oude ambachten
van de Ardennen aan de hand
van twintig taferelen
« **L'Agri-Musée** »

...bezoek met het toeristische
treintje het dierenpark
met meer dan 40 in- en
uitheemse diersoorten
« **Entre Ferme et Forêt** »

...onze streek- en ambachtelijke
producten uit Luxemburg in
« **La Boutique
Ardennaise** »

PROFITEER VAN ONZE THEMAPRIJZEN, MAAND NA MAAND!

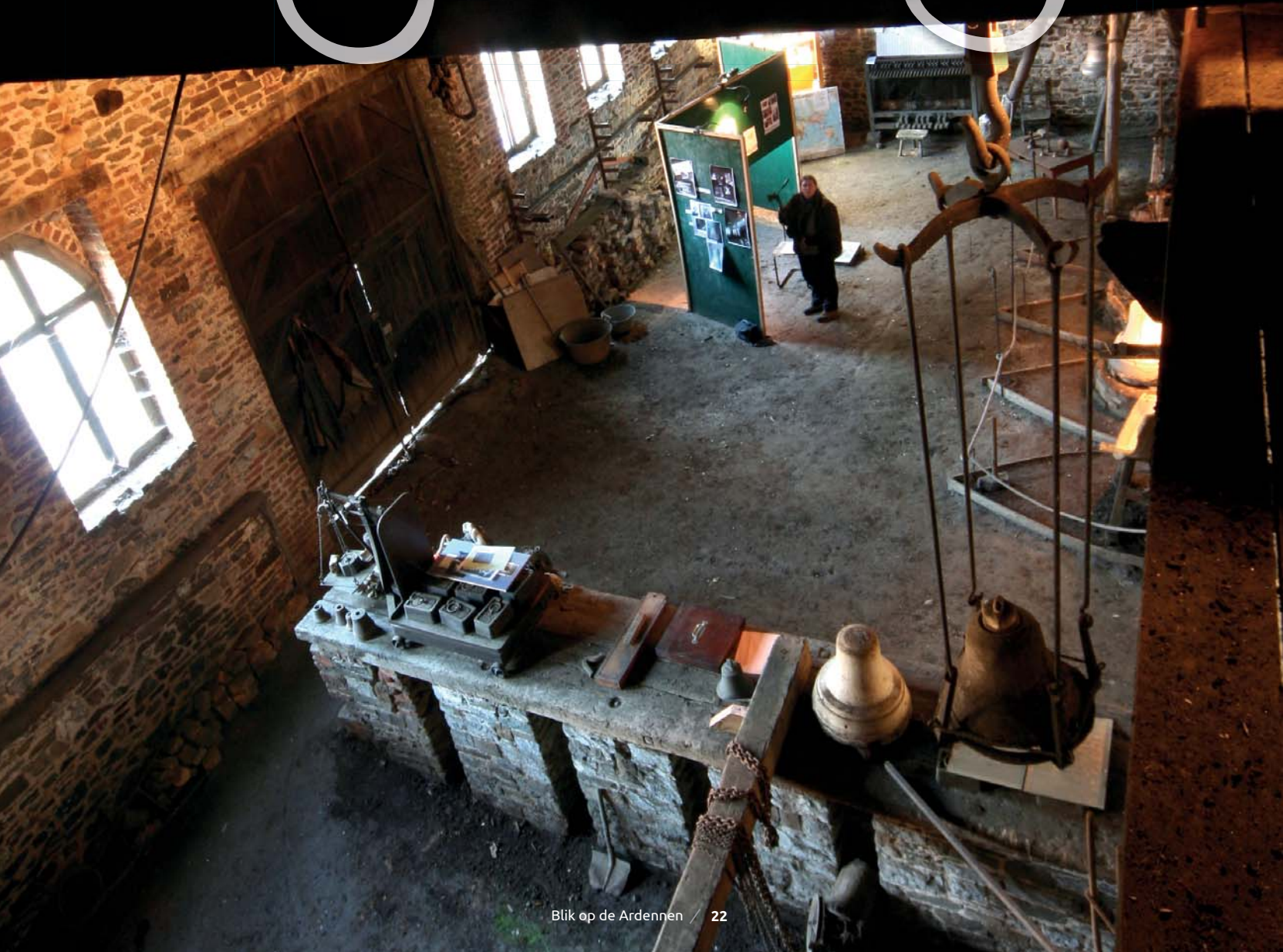

Denken al uw verblijven voor 2018 te reserveren :
beschikbaarheden en informatie
op www.aubergedelaferme.com of op de 061/46.10.00

Voor elk pakket krijgt u een cadeau aangeboden!

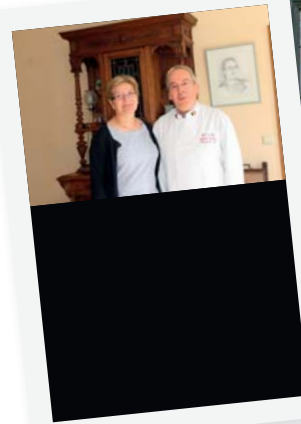
EEN NIEUW LEVEN VOOR

de gieterij VAN TELLIN

Charles Causard, oprichter van de gieterij

Georges Slégers, laatste baas van de gieterij

IN TELLIN, in het noordwesten van de provincie, kennen alle inwoners de eeuwenoude geschiedenis van de klokken die er werden gegoten en wereldwijd uitgevoerd, van Duitsland tot Nieuw-Zeeland!

En nu is de klokkengieterij van Tellin, beneden in het dorp, weer toegankelijk voor het publiek! Er worden op aanvraag rondleidingen gegeven en bezoekers kunnen er een film bekijken die de geschiedenis van de gieterij schetst. In 2018 zal de gieterij normaal gezien de erkenning als museum krijgen van de Fédération Wallonie-Bruxelles. Een mooie beloning voor Olivier Baudri en de VZW Tellin-Fonderie!

Olivier Baudri, AMBACHTELIJK KLOKKENBOUWER

Olivier Baudri is afkomstig van Tellin en de enige gecertificeerde klokkenbouwer van Wallonië. Hij is elektromechanicus van opleiding, maar stapte in de voetsporen van zijn vader en grootvader die allebei in de gieterij werkten. Om het meer artistieke aspect van het vak beter onder de knie te krijgen, ging hij eerst aan de slag bij verschillende Franse ambachtelijke klokkenbouwers die hem de subtielste kneepjes van het vak bijbrachten: de wijzers schilderen, het bladgoud aanbrengen op een wijzerplaat met een diameter van soms drie meter.

Vandaag is het vak van klokkenbouwer bijna uitgestorven in België. Vroeger waren er in Floreffe, in Luik ... Maar de nieuwe generatie heeft de fakkel helaas niet overgenomen. In Frankrijk daarentegen oefenen nog een vijftigtal ambachtslieden het beroep uit.

Olivier Baudri maakte beetje bij beetje faam en werkt nu overal in Franstalig België. Samen met zijn werkman doorkruist hij het land om de klokken van het koninkrijk te renoveren, te onderhouden en te elektrificeren. Hij herstelt ook de belmechanismen en renoveert de wijzerplaten en wijzers. Binnenkort pakt Olivier de klok van de klokkentoren van Mariembourg aan, met een diameter van twee meter!

In zijn atelier bouwt Olivier nieuwe klokkenstoelen. Dat is de stellage waarin een klok wordt opgehangen. Deze 'klokkengalg' was vroeger van hout, maar wordt nu uit metaal gemaakt. De bouw van de hele stoel in de werkplaats neemt meestal een week in beslag, zonder het schilderwerk dan nog ...

Soms moet hij klokken elektrificeren die vroeger mechanisch werkten. Nu bevindt zich onderaan de stoel een motor. Deze stelt een ketting in werking,

die de stoel in beweging zet. Dit is de 'klokslag': de klok kantelt en de klepel valt tegen de binnenkant. De klokslag kondigt meestal aan dat een dienst zal starten. Om de uren te slaan, wordt een hamer in werking gesteld, rechts van de stoel, door een elektrisch horloge in de sacristie.

Olivier giet zelf ook klokken, maar enkel van klein formaat. Er is niet genoeg plaats in zijn atelier om grote te gieten. Dit gietwerk doet hij echter enkel als de vraag groot is.

Olivier werkt meestal op verplaatsing. Op een zelfde dag kan het team een wijzerplaat verwijderen in de voormiddag en in de namiddag ergens klokken een onderhoudsbeurt geven of een defecte motor weer doen werken ... Geen tijd om zich te vervelen!

ERFGOED OM TE BEWAREN

Dat dit oude vak verdwijnt, is natuurlijk grotendeels toe te schrijven aan de geleidelijk verminderende katholieke godsdienstbeoefening in onze contreien. Veel kerken worden gesloten of ontwaard. Bijgevolg neemt de vraag af. Waarschijnlijk zullen ambachtelijke klokkenbouwers in de toekomst vooral ingezet worden om het erfgoed in stand te houden.

Wist u dat Wallonië het erg belangrijk vindt om het Waals klein volkserfgoed te bewaren? Op verzoek kunnen Waalse gemeenten een subsidie krijgen in de vorm van een krediet, om een beroep te kunnen doen op restaurateurs. Zo worden elk jaar drinkgoten, zonnewijzers of ook glasramen beschermd tegen de tand des tijds ...

Natuurlijk mag de restauratie weinig of niet afwijken van het origineel. Iedereen kan een subsidie aanvragen, zowel privé-persoon als overheidsdiensten. Elke kerkfabriek is gemachtigd om de klok of de wijzerplaat van een klokkentoren te laten restaureren.

In dat kader trekt Olivier Baudri binnenkort naar Vecmont (La Roche-en-Ardenne) om de wijzerplaat van de kerk op te knappen ...

EEN VAK ALS GEEN ENKEL ANDER

Nochtans is het een heel aantrekkelijk beroep, zoals Olivier aantoont: *"Als ambachtsman kan ik met allerlei materialen werken: hout, ijzer, brons ... Het is een beroep met veel afwisseling. Soms moet je een kraan bedienen om een klok van vijf ton op te tillen en dan moet*

... p. 26

De hele hal van de gieterij

Er zijn afgewerkte kernen te zien. Deze zijn van baksteen en bedekt met zeer fijne aarde, die met de vormplank wordt gevormd en het binnenprofiel van de klok vormt.

De vormplank ligt op een spil om te kunnen draaien.

DE FABRICAGETECHNIEKEN

De fabricagetechnieken die de huidige klok-kengieters toepassen, veranderden maar weinig sinds de middeleeuwen. Ook al wordt sinds kort de computer gebruikt voor bepaalde berekeningen. Het is en blijft een ambachtelijke activiteit die een aantal operaties omvat. De vormplank dient om de mal te bouwen die bestaat uit:

- **De kern:** binnenmal van zand en baksteen, bedekt met leem. Dit is de binnenkant van de klok (het lege gedeelte), gemaakt van bakstenen die met een mortel van gemengd leem bekleed zijn.
- **De valse klok:** wordt volledig van aarde gevormd op de kern, op de plek waar later het metaal zal komen.
- **De mantel:** de buitenkant van verschillende lagen aarde die op de valse klok werden aangebracht.

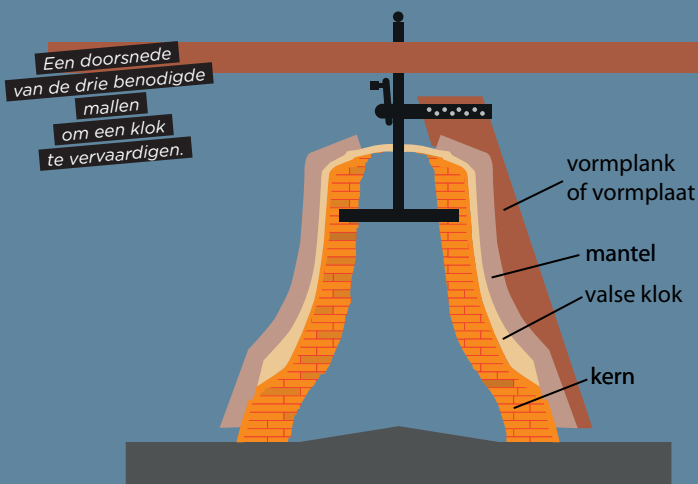
Als deze drie onderdelen klaar zijn, wordt het nieuwe element aan de binnenkant gedroogd op houtvuur. Dan volgt de heikelste stap: de scheiding van de drie delen. De mantel wordt opgetild en de valse klok wordt verwijderd. Daarna wordt de mantel weer op de kern geplaatst, die perfect moet bijgewerkt worden. Er is nu een lege ruimte, waarin het brons wordt gegoten dat na harding de uiteindelijke klok oplevert.

Omdat de mal na het gieten letterlijk gebroken wordt om de klok vrij te maken, is het niet overdreven om te stellen dat klokken echt unieke kunstwerken zijn.

De toonhoogte van de klok wordt bepaald door zijn grootte en zijn profiel. Hoe dikker de klok, hoe lager de klank. De stemmer zal met de beitel kleine stukjes metaal binnen in de klok verwijderen om de gewenste en vooral juiste klank te bekomen.

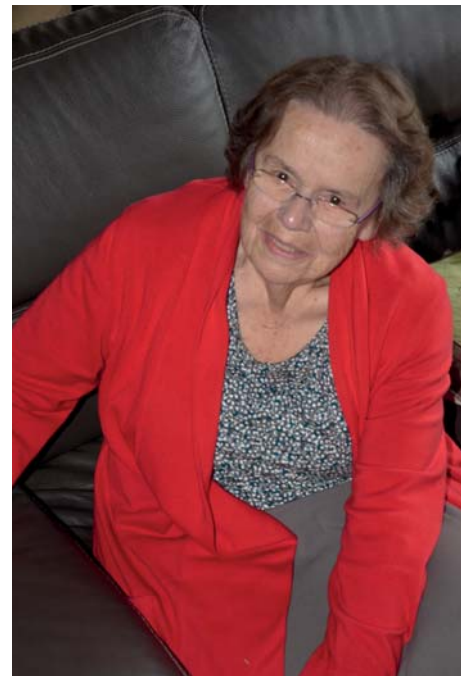
Een mantel, de buitenmal van de klok. Deze wordt op de valse klok geplaatst.

Een getuigenis UIT HET VERLEDEN

De kerk ernaast herbergt
in haar klokkentoren
een heuse geschiedenis
van de Causard-klokken

Boven in het dorp, en uitkijkend op de gieterij, woont **Marie-Louise Evrard**. Als dochter van een van de laatste arbeiders herinnert zij zich nog heel goed de markante periode van na de oorlog ...

"Toen had de gieterij van Tellin, die in 1832 door Charles Causard was opgericht, het lastig. De Duitse bezetter had de klokken uit België weggehaald en gesmolten. Het

je weer heel zorgvuldig de wijzers van een wijzerplaat herschilderen ... Ik moet dus op technisch vlak uit verschillende van mijn beroepsvaardigheden putten: elektriciteit, elektronica, mechanica, horlogerie ...

Ook op menselijk vlak is het erg verrijkend. Omdat wij zelden meer dan vier dagen in hetzelfde dorp blijven, kunnen we telkens weer nieuwe plekken ontdekken en nieuwe mensen ontmoeten. Vandaag ben je in Charleroi en morgen in Messancy. Het is ook een sportief beroep. Soms moet je niet minder dan 300 trappen op naar een klokkentoren! Opgelet, het kan ook gevaarlijk

zijn. Sommige niet goed afgedekte klokkentorens worden schuilplekken voor duiven. Hun uitwerpselen maken de vloer glad en het is dan niet meteen te zien dat hij verrot is. Het risico bestaat dan dat je door het plafond zakt, een ongeval schuilt immers in een klein hoekje!"

Maar Olivier is vooral erg trots dat hij zich een ambachtsman kan noemen, een man die met zijn handen werkt! Het Belgisch Ministerie van Economie heeft hem trouwens de erkenning als ambachtsman toegekend (Erkend Ambacht). Als dat geen mooie beloning is!

Gietvormen van hout
of vuurvaste vormsteen,
om de figuren in te drukken.
Bukshout heeft geen draad en
is ideaal voor de gietvormen.

Tellin - B2

ASBL Tellin-Fonderie
Val des Cloches, 129a
B-6927 Tellin
+32 (0)476 12 27 12
tellin.fonderie@gmail.com
www.lafonderiedetellin.be

DE REDDING van de gieterij

In 2013 vernam Olivier Baudri dat de zonen Slégers de gieterij te koop stelden. Hij aarzelde geen seconde. Er was geen sprake van dat dit erfgoed zou verbouwd worden tot vakantiewoning of garage, een lot dat alle andere gieterijen van België beschoren was!

De gieterij moest en zou zichtbaar en toegankelijk blijven voor iedereen. Dus besliste hij om zijn eigen middelen te investeren in de herinrichting van de gieterij. Dat wil zeggen de herstelling van het dak, de installatie van mechanische horloges, van het authentieke klokkenspel van de grotten van Han, bewaring van het resterend erfgoed zoals de wassen klokvormen en de vormplanken. Daarna richtte hij samen met anderen de VZW Tellin-Fonderie op om de plek nog beter in stand te kunnen houden. Dankzij dit statuut kon de gieterij fondsen verzamelen en zal ze ongetwijfeld als museum erkend worden in 2018.

Momenteel zijn er enkel bezoeken op aanvraag mogelijk. Een lid van de VZW, Guy de Plaen (voorzitter), leidt de bezoekers rond en gaat in op allerlei onderwerpen die met de gieterij te maken hebben: haar geschiedenis, het bijzondere statuut van klokkenluider in de middeleeuwen, de symboliek rond de klok door de geschiedenis heen en in de wereld, het atelierwerk, het staalverleden van de regio, ...

In de toekomst is het de bedoeling om schoolgroepen aan te trekken en dit unieke erfgoed van de provincie Luxemburg door te geven aan de jonge generaties. Het zou inderdaad erg jammer zijn als dit roemrijk verleden voorgoed zou verdwijnen!!

brons werd gebruikt voor wapentuigen. Na de oorlog moesten nieuwe klokken worden gegoten. Toen draaide de gieterij weer op volle toeren en moesten veel mensen in dienst worden genomen. De beste jaren waren de zes jaren na de wapenstilstand. Van de jaren '40 tot '70 kan het aantal arbeiders op 50 worden geschat.

Als tiener herinner ik me nog dat de krijgsvangenen die terugkeerden uit Duitsland massaal werden aangeworven, omdat ze bij hun thuiskomst geen werk meer hadden."

Er vallen Marie-Louise nog andere herinneringen te binnen: "Als kind keek ik samen met de kinderen van meneer Slégers, de eigenaar, toe terwijl het brons gegoten werd. Maar bij zijn dood in 1970 moest de gieterij definitief de deuren sluiten ... Mijn papa was er begonnen toen hij 18 was en werkte er zijn hele carrière lang. Hij werkte toen niet meer in de gieterij, maar in de smederij. Hij fabriceerde de stoelen samen met Fernand Marchal. Hij had dus maar weinig contact met de gieters en met de andere arbeiders. De arbeidsomstandigheden waren trouwens minder zwaar in de smederij dan in de gieterij. De gieters moesten vaak omgaan met het smeltende metaal, werken in de onaan-

gename geuren van de gietprocessen ... Er deden zich maar dan eens ongelukken voor. Gelukkig bleef mijn vader daarvan gespaard."

"Door de jaren heen slonk de vraag", vertelt Marie-Louise. "De gieterij werkte minder en minder en het aantal arbeiders daalde voortdurend. Er werd een poging gedaan om de gieterij om te bouwen tot fabriek van veermatrassen, maar dat is niet gelukt. We beseften allemaal dat de gieterij zou sluiten. Het was dus geen schok voor ons toen de sluiting inderdaad werd aangekondigd na de dood van meneer Slégers in 1970."

Marie-Louise herinnert zich ook nog hoe sterk de kerkklokken het ritme van het dorpsleven aangaven: "In mijn tijd konden de landbouwers van Tellin die op hun akkers werkten, meestal niet klokkelezen. Als ze de klok van het dorp hoorden luiden, wisten ze dat het tijd was om naar huis te gaan. Toen had de klok nog echt een sociale rol. Hij was verankerd in ons dagelijks leven." Vandaag zijn de klokken die rol kwijt. Soms klagen nieuwe inwoners zelfs over de klank van de klokken en vragen dat ze 's nachts niet zouden luiden. Andere tijden, andere zeden ...

De literaire Ardennen

U wil u graag laten doordringen van de gedachte wereld en de geschriften van uw favoriete auteur? *Marie-France Lesage* is net als u! Ze biedt nu al enkele jaren gastenkamers met een thema aan in haar huis in Alsne, in het hart van de vallei van ... de Alsne (om in de sfeer van de rivieren te blijven). Dit hoeve-logies werd volledig gerenoveerd, maar met respect voor het oorspronkelijke typisch Ardense gebouw, dat edele materialen zoals hout zo charmant maken.

Chez Tante Alice

Een gesprek met deze liefhebster van mooie dingen en mooie letteren: *"Ik was dertig jaar lang bloemiste in Bomal, maar het werd tijd voor een nieuwe uitdaging. Mensen ontvangen, dat heb ik altijd al graag gedaan. In het huis waar ik opgroeide, onthaalden mijn ouders al Nederlanders bij wie ik daarna op mijn beurt op vakantie ging. Enkele jaren geleden kreeg ik de kans om mij samen met mijn echtgenoot aan het avontuur van een B&B te wagen. Diep in mezelf ben ik een reiziger en dit is mijn manier om van thuis uit toch zelf een beetje te reizen, want de mensen die bij ons een tijdje verblijven, delen een stukje van hun leven elders met ons. Belgen, Fransen, Duitsers, Amerikanen ... ze vinden bij ons een vredig plekje om helemaal tot rust te komen en nieuwe dingen te ontdekken. Sommige komen zelfs geregeld terug, we zijn in feite een beetje hun buitenverblijf geworden."*

Elke gast krijgt een persoonlijke ontvangst, alsof ik familie of vrienden zou verwelkomen. Om het verblijf zo volledig mogelijk te maken, aarzel ik niet om zelf voorstellen te doen voor wandelingen, toffe restaurants uit de streek of de niet te missen activiteiten of bezienswaardigheden (de megalieten van Wéris, gastronomie in Durbuy, herdenkingstoerisme in Bastogne ...). Zo wou ooit een brouwer van het eiland Kodiak in Alaska meer weten over de Belgische brouwerijen en wij hebben hem op zijn wenken bediend. We hebben het geluk dat we tussen uitzonderlijke fauna en flora wonen, in de wondermooie landschappen van de Ardennen en de Calestienne. Daarom heb ik een opleiding tot natuurgids gevolgd, om het beste van ons grondgebied in de kijker te kunnen plaatsen."

De toemaatjes van het huis? Gratis fietsen (klassiek en elektrisch),

huisgemaakte confituren bij het ontbijt, een privé-visplekje achter in de tuin en een vintage inrichting met opgesnorde of gekregen dingen die de kamers echt ziel geven.

Waar romans **HEER EN MEESTER ZIJN**

"Ik was altijd al een fervente lezeres. Ik lees trouwens elke week een roman uit. Met mijn gastenkamers heb ik die passie voor goede en mooie woorden willen delen. Daarom heb ik er drie naar een regionale auteur genoemd: 'Armél' (van Armel Job), 'René' (van René Hénoumont) en 'Georges' (van Simenon, mijn favoriete schrijver van wie ik zowat 150 romans in huis heb). De kamer 'Alice' is vernoemd naar de tante van mijn man, de vroegere eigenares. In elke kamer heb ik de belangrijkste werken van de romanschrijvers in kwestie gelegd. Ze zijn dus helemaal niet alleen als decoratie bedoeld! Wij hebben ook een goedgevulde bibliotheek ingericht voor leesgrage bezoekers. Er is voor elk wat wils."

DE WEDSTRIJDJES

**Te winnen: overnachtingen
in de B&B «Chez Tante Alice»
in Aisne-sous-Heyd (Durbuy).**
Geldig voor 2 personen.

Wedstrijd van 15/01 tot 14/02/2018
<http://bit.ly/Ardennen2017>

En Marie-France gaat nog verder in die fascinatie voor de mooie letteren en voor haar streek. Sinds enkele jaren biedt ze een literaire wandeling aan, samen met haar goede vriend Armel Job.

“Armel is een schrijver ‘van hier’. Hij werd geboren in Ninane, het dorp naast Aisne, en bracht heel zijn kindertijd door in de vallei, om later leerkracht en nadien directeur van het seminarie van Bastogne te worden. Uit onze gesprekken ontstond dat verlangen om mensen kennis te laten maken met zijn werk op vertelwandelingen.”

Wij ontmoetten Armel Job tijdens een dergelijke tocht op zondag 10 september.

“Voor mijn roman ‘Baigneuse nue sur un rocher’ (2001), putte ik inspiratie uit mijn herinneringen aan mijn kinderjaren in de vallei van de Aisne. De locaties, de landschappen, de emblematische personages en het dagelijks leven in de jaren 50-60 liggen aan de basis van dit verhaal over liefde, oorlog en ... moord. Natuurlijk heb ik de namen veranderd, de Aisne is de Velaine geworden, het dorp Roche-à-Frêne gaf ik de naam Rocafrème en het personage van de schilder José Cohen is gebaseerd op de kunstenaar José Wolff (1885-1964), een talentrijke Luikse portretschilder die in Logne, Vieuxville, Vaux-Chavanne, Villers-

Sainte-Gertrude en Fanzel woonde om zijn dagen te eindigen in Roche-à-Frêne. Hij bewaarde het geheugen van deze kleine plattelandsdorpen in zijn vele schilderijen.

Deze wandeling voert de nieuwsgierigen naar de bijzondere natuurlijke hoekjes van Ninane en Roche-à-Frêne. Marie-France en ik vertellen historische anekdotes over het verleden van de streek (mijnbouw en zo), maar we lezen ook voor uit het boek zelf. Het is de bedoeling om de regio weer tot leven te brengen door dit verhaal."

Ook in de recentere roman 'Le bon coupable' van 2013 kreeg het dorp Aisne een rol. De belangrijkste episode van het ongeval speelt zich af op de weg vlak tegenover een oude kleine hoeve. Herkent u ze? Inderdaad, het gastenverblijf van Marie-France!

Armel Job vindt het essentieel om de fictie in een bekend geografisch kader te plaatsen. *"De verbeelding volstaat niet! De personages worden levendiger als de locaties herkenbaar zijn. De grote Ardennen zijn voor mij zo rijk aan details, zowel het noorden als het midden, maar ook Luik of Malmédy (of Mormédy in 'Les eaux amères', 2011)."*

Bij het woord Ardennen wordt Armel Job meteen poëtisch. *"De Ardennen zijn het land waar ik geboren ben. Waar ik*

ook verblijf, ik voel mij altijd Ardenner. Ik ben als een plant die meewiegt met de wind, maar waarvan de wortels altijd in de moedergrond verankerd blijven. Ik heb de verschillende facetten van dit grondgebied goed leren kennen en mijn voorkeur gaat uit naar de vallei van de Aisne, waar de sfeer, het klimaat en de mensen zo anders zijn dan in de harde Ardennen van Manhay of Bastogne. De valleien zijn zachter en moederlijker."

*De Ardennen, een
onuitputtelijke bron
voor de auteurs die
ze hebben gekend!*

Aisne – C1

Chez Tante Alice

Marie-France Lesage
Aisne, 52
B 6941 Aisne-sous-Heyd (Durbuy)
+32 (0)86 21 29 40
info@cheztantealice.be
www.cheztantealice.be

DE AUTEUR

Armel Job is de auteur van meer dan twintig novellen, verhalen en romans, waaronder *La Femme, Helena, Les Fausses Innocences, Tu ne jugeras point, Loin des mosquées, Dans la gueule de la bête, Et je serai toujours avec toi*, en in 2017, *En son absence*, allemaal bij Robert Laffont.

Zijn pennenvruchten werden zowel in Frankrijk als in België gepubliceerd en met tal van prijzen bekroond, zoals de Prix Emmanuel-Roblès, de Prix du jury Giono en de prijs van het Festival Simenon.

 Armel Job

DE ARDENNEN verteld...

Laten we onze staplaarzen aantrekken en vertrekken voor een tocht door de hele Ardennen, in het gezelschap van dichters, romanschrijvers en personages van de vorige eeuw en vandaag. Mannen en vrouwen die door deze streek werden geraakt. Door dit raadselachtige en beschermende duizenden jaren oude woud, maar ook door deze strenge en rustieke dorpen, waar de kronkelende wegen en paden het vervoer van reizigers niet makkelijk maken. Zei de Franse historicus Jules Michelet in de negentiende eeuw al niet: "De Ardense dorpen leven omringd door het koppige bomenvolk?" (vrije vertaling)

Niettemin komen er hier veel avontuur zoeken. Sommige nemen fijne herinneringen mee, andere minder ... We maakten voor u een selectie van uittreksels van auteurs uit alle tijdperken, die inspiratie vonden in de Ardennen.

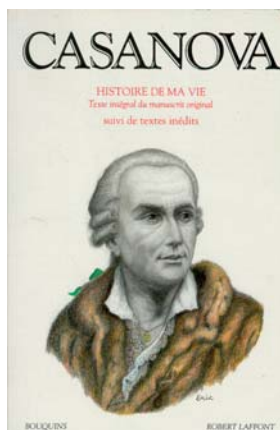
GIACOMO CASANOVA (1725-1798)

Bouillon

De Venetiaanse avonturier, diplomaat en spion schreef ook "De geschiedenis van mijn leven".

"We waren twee dagen verwijderd van de Ardennen (Casanova is in het gezelschap van La Carticelli, een jonge zangeres uit Bologna, en van Madame d'Urfe). Het is een van de bijzonderste landen van Europa, met een uitgestrekt woud waarvan de oude ridderverhalen Ariosto (Italiaanse dichter uit de Renaissance) zoveel mooie bladzijden vol deden schrijven over (het ras) Beiaard. Te midden van dit reusachtige woud, waar geen stad te bespeuren is maar waar iedereen toch door moet om van het ene naar het andere land te gaan, is niets te vinden dat nodig is voor de gemakken van het leven (...).

Nachtans zijn de Ardennen vrij bevolkt, want ik heb gehoord dat er 1200 klokkentorens zijn. De mensen zijn er goedaardig, inschikkelijk zelfs en vooral de jonge meisjes (...). In dit uitgestrekte kanton waar de Maas door loopt, ligt Bouillon, een echt gat maar in mijn tijd de meest vrije stad van allemaal! De hertog van Bouillon was zo gehecht aan zijn rechtsgebied, dat hij dit voorrecht verloor boven alle andere eerbetuigingen die hij van het Franse Hof had kunnen krijgen" (vrije vertaling).

KEIZER NAPOLEON III (1808-1873)

Bouillon

Schrijver **Emile Zola** beschrijft ons het korte verblijf van de overwonnen na de slag bij Sedan in zijn roman "La Débâcle" (De Ondergang) die hij in 1892 publiceerde:

"Wat een eerste nacht in verbanning in Bouillon, in een herberg, het Hôtel de la Poste, omringd door een dergelijke menigte gevluchte Fransen en gewoon nieuwsgierigen dat de keizer meende zich te moeten vertonen, te midden van gefluit en gefluit! De kamer waarvan de drie ramen uitgaven op het plein en op de Semoy, was de doordeweekse kamer met door rood damast beklede stoelen, met de acajoukast met spiegel en een zinken klok op de schoorsteenmantel (...). (In een van de twee eerpersoonsbedden), lag de keizer lange tijd te waelen zonder de slaap te vinden." (vrije vertaling).

Voor dit 19de deel in de Rougon-Macquart reeks verkende Zola de streek rond Bouillon en sprak de bewoners aan om er een zo volledig mogelijk beeld van te krijgen. Het in het uittreksel vermelde logies is niets anders dan het huidige Hôtel de la Poste, ook Relais de Napoléon III genoemd. Dit werd gebouwd in de jaren 1730 en onthaalde de reizigers van de postkoetsen die tussen Zwitserland, Engeland of Nederland reisden. Het ligt midden in de stad en dicht bij wandelroutes. Het is echter wel moeilijk om het kamernummer van de keizer te weten te komen. De eigenaars leggen uit dat de zaak sinds zijn komst heel wat werken onderging!

**Buitengewoon
Wallonië**

ALPHONSE DE PRÉMOREL (1799-1888)

De Semois

Hij is de eerste schrijver die een literaire en kunstroute van de Semois, de Koningin van de Ardennen, uitstippelde. De eigenaar van de vroegere priorij van Conques wordt trouwens zelf ook 'het kind van de Semois' genoemd. Zijn boek "Un peu de tout à propos de la Semois" dat hij in 1851 publiceert, is een smeltkroes van historische anekdotes, curiositeiten en poëzie.

"De Semois loopt op veel plekken, tussen rijkelijke groene tapijten die ze verschillende keren in een jaar beuoeit en vruchtbaar maakt. Haar randen zijn getooid met eindeloos veel bomen, het zijn de 'gelukkigen van het woud'." (vrije vertaling)

MARIE ADRIEN PERK (1834-1916)

La Roche-en-Ardenne

Deze dominee uit het Nederlandse Delft schreef de eerste toeristische gids over de Ardennen in het Nederlands (1882). Hij verloor zijn hart aan de stad La Roche-en-Ardenne, en maakte deze niet te missen plek tot ver over de grenzen bekend.

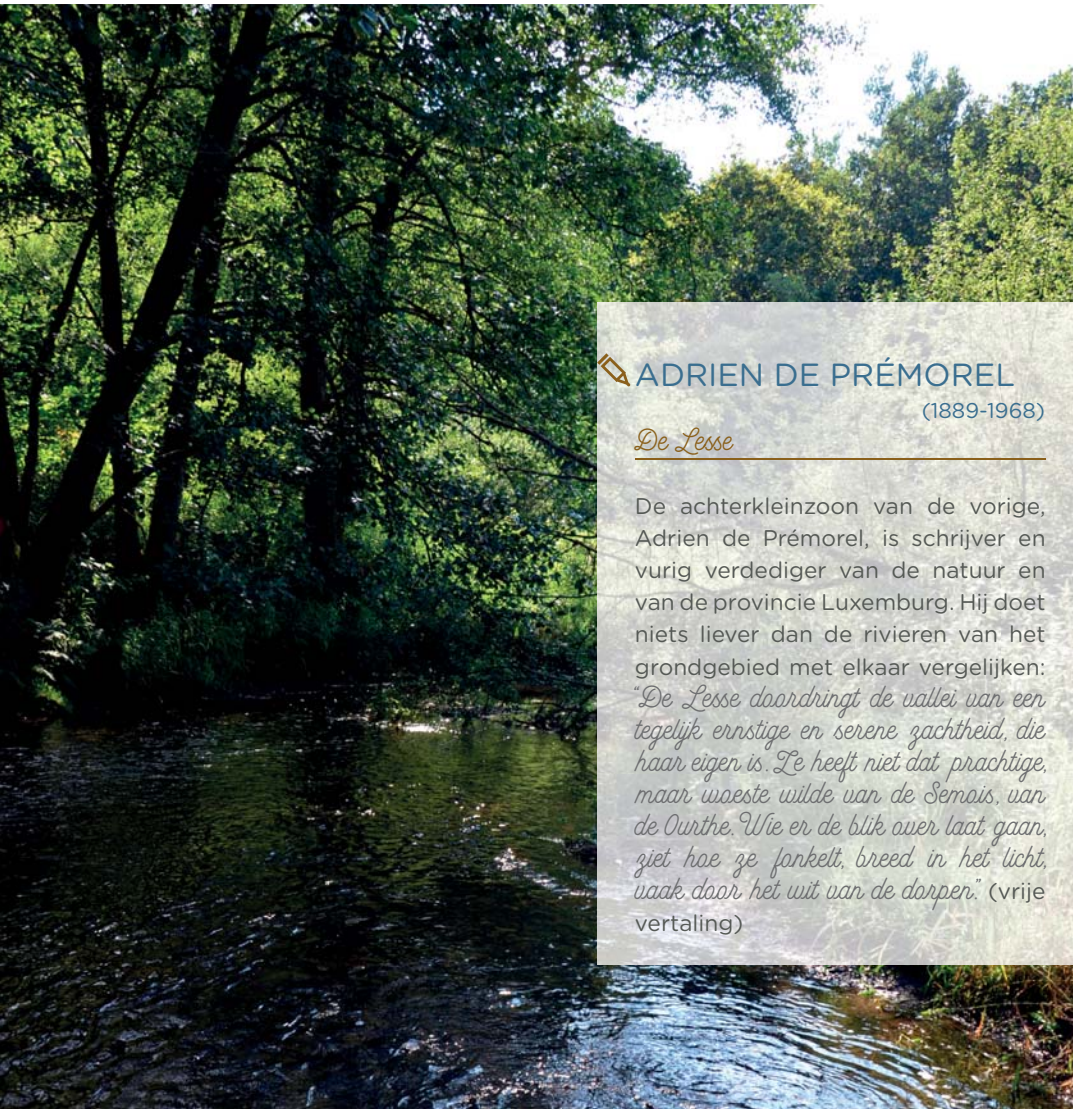
Aan de avenue du Hadja staat een gedenkteken ter nagedachtenis van deze pionier. Een kort stukje uit zijn lofzang: "La Roche is het centrum van een adembenemend panorama dat onuitwisbaar in het geheugen gegrift is van diegene die het geluk gehad heeft dat panorama te mogen aanschouwen. Nooit heb ik dit aangename oord verlaten met een ander gevoel dan grote spijt, dit oord dat begiftigd is met de meest uiteenlopende geschenken van de natuur en waar het uitstekend verpazen is."

Artistiek talent zit in de familie. Zijn zoon Jacques, ook een dichter, verbleef ook lange tijd in deze stad en wijdde er tal van gedichten aan. De mooie uit La Roche afkomstige Mathilde zit er zeker voor iets tussen (zie zijn werk 'Ode aan Mathilde').

ADRIEN DE PRÉMOREL (1889-1968)

De Lesse

De achterkleinzoon van de vorige, Adrien de Prémorel, is schrijver en vurig verdediger van de natuur en van de provincie Luxemburg. Hij doet niets liever dan de rivieren van het grondgebied met elkaar vergelijken: "De Lesse doordringt de vallei van een tegelijk ernstige en serene zachtheid, die haar eigen is. Ze heeft niet dat prachtige, maar woeste wilde van de Semois, van de Ourthe. Wie er de blik over laat gaan, ziet hoe ze fonkelt, breed in het licht, vaak door het wit van de dorper." (vrije vertaling)

DE ARDENNEN VOOR FIJNPROEVERS / Teksten: Pascale Ghislain en Bertrand Petit

ERSTLEKKERS

... Zoet en hartig

In Belgisch Luxemburg gaat iedereen aan het dromen als Kerstmis nadert. Het is de tijd van betoverende nachten aan de open haard, van een fijn weerzien met familie, van glinsterende oogjes rond de kerstboom, van sprekende dieren in de kerststal ... Maar ook van kerstliedjes die uit volle borst gezongen worden in de steegjes, van nachtwaken, sprookjes en vertellingen, van marktjes die warme wijn met kaneel uitdelen, van sudderende stoofpotjes en natuurlijk van zoete nagerechten.

recepten die onze brood- en banketbakers zeker niet vergeten hebben.

Na enkele dagen vasten begon op 25 december de cyclus van twaalf dagen vanaf de geboorte van Christus op kerstdag, tot 5 januari, de dag vóór Driekoningen. Het kerstmaal maakte een einde aan de ontbering. En geen feest zonder dessert, dat het einde van de maaltijd aangeeft. Het Franse woord dat wij ook vaak gebruiken, komt van het werkwoord 'desservir', of de tafel ruimen. Het laatste gerecht, dat 'na' de hoofdschotel kwam, werd opgediend als teken dat de maaltijd afgelopen was. De Ardenners blijven erg gehecht aan hun typische kerstdesserts, van stronken tot cougnous (suikerbroodjes), langs peperkoek, kerstkoeken en marsepein, wafels en driekoningentaart ... en zelfs de beroemde 'crottes de baudet' (macarons die er uitzien als ezelsvigen). Welke symboliek schuilt er achter al deze zoetigheden en de ingrediënten om ze te bereiden? Op welk winters moment worden ze gegeten? Laten we eens kort ingaan op hun betekenis die de moderne tijd doorstond.

Om u in de Luxemburgse en Waalse kerstsfeer te brengen, trokken we naar enkele 'Meesterbakers-banketbakers', kwestie van u een voorsmaakje te geven van hun kerstlekkernijen. Wij vroegen ze naar de verwachtingen van hun klanten voor de decemberfeesten die zo sterk in traditie baden. En wie traditie zegt, raakt aan het heilige! Op de christelijke kalender is het jaareinde een opeenvolging van feesten. December begint met het Sinterklaasfeest voor de kinderen, de uitdeler bij uitstek van alle mogelijke snoep in de vormen en volgens de

De heel eigen suikerbroodjes VAN VIELSALM,

Een gezellig salon, de geur van lekker brood, goedgevulde rekken, we zijn in Vielsalm en wel in een oude bakkerij die in 2005 naast de toeristische dienst geopend werd. Dimitri Willemet, een ambachtsman van Vielsalm zelf, en zijn echtgenote Laurence leiden dit bedrijfje dat de zoete naam 'Au Pré Fleuri' (bloemenveld) kreeg. Een gezellig adres dat traditie ademt. Die traditie is vooreerst familiaal, want zijn vader was al brood- en banketbakker. Gezellig omdat het joviale koppel heel graag met klanten omgaat.

Hij broedt al jaren op het plan om in zijn winkel een oven te plaatsen, kwestie van ter plekke stokbroden en andere flappen te bakken. Waarom dan wel? Omdat Dimitri dat graag doet, tonen dat de ambachtelijke bakker zijn brood echt zelf bakt, van a tot z, van deeg kneden tot bakken in de oven. Hij is ook pedagogisch ingesteld. En misschien dat zijn

idee in die richting al concreet vorm kreeg wanneer uw favoriete magazine uitkomt tegen Kerstmis. En wat heeft hij nog voor ons in petto voor de feestdagen? Wat betekent de kerstperiode voor hem? En welke herinneringen heeft hij aan zijn kindertijd?

"In ons vak is het vooral hard werken, geen tijd voor familiefeesten. Rusten, samen lekker eten, dat is voor later. Ik herinner me dat ik als kind al in de kersttijd de kerststronken versierde in de werkplaats van mijn vader, waar ik daarna ook het vak leerde en bedrijfsleider werd. Met Kerstmis houd ik vast aan de tradities, want zo doe ik mijn klanten plezier, met de traditionele taarten zoals de stronk (boterroom en chocolade, slagroom en frambozen, chocolademousse) of de 'mirou' (kerstbrioche). Mijn gebak wordt vervaardigd met goede streekproducten. Ik ken de producenten van mijn slagroom, van mijn boter en van

DE MIROU IS EEN TYPISCH GEBAK VAN DE DECEMBERFEESTEN. HET WORDT GEMAAKT MET TARWEBLOEM, GEMENGD ONDER MELK EN BOTER, SUIKERDEEG EN MET ROZIJNEN. EEN SOORT BRIOCHE IN FEITE...

mijn eieren. Vandaag koopt het publiek veel bewuster en wantrouwt meer en meer de uitwassen en de misleiding van de voedingsindustrie. Om zich te onderscheiden, zet de ambachtsman in op de kwaliteit van zijn ingrediënten en geeft zichzelf meer tijd. Het product is dan ook een beetje duurder."

Hoe laat begint een ambachtelijke bakker?

"Het werk begint omstreeks middernacht, één uur in de ochtend. Het brood moet al drie uur uit de oven zijn om het te kunnen snijden in de winkel. Ik bied meer dan tien soorten brood aan, waaronder telkens een brood van de maand."

Vielsalm - D1

Au pré fleuri

avenue de Salm, 48a
B-6690 Vielsalm
+32 (0)80 21 62 29

Boulangerie Au pré fleuri
Vielsalm

GEEN FEEST

Zonder lekkernijen en tradities

Tijdens onze gesprekken vertellen onze ambachtsmensen over bijzonder gebak dat aan kalenderfeesten gekoppeld is.

De rituele traditie rond de houten stronk is al oud, maar het banketgebak in die vorm die aan de houten 'voorouder' doet denken, is veel recenter. Het ritueel bestond erin om te verzamelen rond het haardvuur waar de '**kerststronk**' opgestookt werd. Het houtblok moest zo dik mogelijk zijn. De oudste van het gezelschap legde het klaar en de jongste stak het aan. De familie bracht de avond van 24 december door bij zijn licht en vuur. Er werd gezongen en er werden verhalen verteld bij een hapje en een drankje, om daarna allemaal samen naar de middernachtmis te gaan. Daarna werd de as van de stronken bewaard om het huis te beschermen tegen bliksem en brand.

Nog lekkers dat ook te maken heeft met Kerstmis en dat trouwens vaak als remedie wordt gebruikt, is de bewuste

peperkoek. Het deeg van roggemeel en honing wordt op smaak gebracht met specerijen zoals peper en gember, daarna in vorm gebracht en in de oven gebakken. Er werd peperkoek als geschenk gegeven, als teken van goed geluk of een blijk van liefde. Jonge meisjes gaven ze aan jongens, of voor Sinterklaas, of andere gelegenheden in december. Soms vervingen noten en hazelnoten de 'kruidkoek'. De 'verliefdenkermis' van Bastogne, Arlon en Virton zijn op deze oude rituelen geënt.

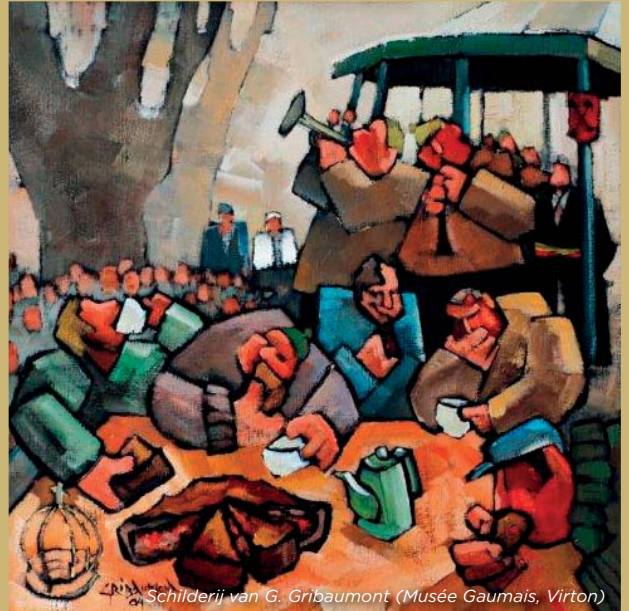
De **suikerbroodjes** met melk, eieren en boter zijn bij uitstek verbonden aan de kerstperiode. In de middeleeuwen deelden de kerk en de kloosters ze uit aan de armen in de plaats van gewoon brood. En de kinderen hadden er ook recht op. Kindje Jezus legde ze zelf in hun bed of aan de schoorsteen, om ze te belonen voor hun goed gedrag. Dit ritueel kon ook op nieuwjaarsdag plaatsvinden.

Voor de eerste dag van het nieuwe jaar worden **wafels** (zwaarders deeg) of galettes (fijne en krokante koeken) aangeboden. In het Luikse was het de gewoonte om een eerste wafel te bakken in de vorm van een kruis. Er werd beweerd dat "deze wafel gezegend is, dat ze niet slecht zou worden en dat een stukje dat aan een zieke mens of een ziek dier werd gegeven, volstond om hem of het te genezen." In de Franse Ardennen was de laatste wafel, 'kindje Jezus' genaamd, bestemd voor het jongste of het braafste kind.

Het spel van de verleiding

Op ons platteland was december vroeger een tijd van vreugde, van overvloed en van ontmoetingen vóór de toekomstige 'accordailles' (verlovingen) van januari. Voor de jongeren komen de rituelen van de 'marivaudage' (minnekozerij) terug. Zo herinnert in **Bastogne** bijvoorbeeld de Notenkermis, wanneer er noten worden gegooid in 'Nuts City', aan de tijd dat vrijgezellen zich naar de uitverkorene van hun hart begaven om deze

Schilderij van G. Gribaumont (Musée Gaumais, Virton)

noten aan te bieden. In Virton wordt de verliefdenkermis georganiseerd op de dag na Kerstmis, als herinnering aan de oude gewoonte van de jongelui die de meisjes opzochten om ze enkele (liefkozende) zweepslagen op de benen te geven. Vandaag bestaat ook nog altijd de wedstrijd van de koning van de Gaumese vleestaart. Dit feest wordt in **Arlon** niet meer georganiseerd, maar het beeld of de reus van de emblematische 'Helleschman' of koppelaar, die vroeger het liefdesfeest aanstuurde, is gebleven.

Agenda

16>17/12: Notenkermis (Bastogne)

26/12: Verliefdenkermis (Virton)

Het Sinterklaaslekkers

De grote kindervriend Sinterklaas staat symbool voor overvloed. In onze contreien deelde hij geschenken en taarten uit. Denken we maar aan marsepein, een mengeling van geplette amandelen en suiker, en ook de peperkoek en speculaas met rietsuiker. Nog een specialiteit zijn de 'crottes-di-baudèt', omdat Sinterklaas hier een 'baudet' (ezel) heeft en grauwtje moet natuurlijk ook aandacht van de kinderen krijgen!

Het bakkersambacht

VANDAAG?

In Tellin ontmoeten we **Albert Denoncin**, al 30 jaar voorzitter van de Fédération francophone des boulangers-pâtisseries en co-voorzitter van de nationale confederatie van brood- en banketbakkers. Dankzij zijn erkend vakmanschap en zijn deskundigheid zetelt hij nu in nationale instanties waar hij zijn tijd en energie besteedt aan de verdediging van het beroep op alle machtsniveaus.

"Ik moedig de jongeren aan om voor dit beroep te kiezen, omdat het een toekomst heeft als ze zich onderscheiden met een aanbod van kwaliteit en onmiskenbare versheid. Klanten willen meer en meer goede lokale producten. En dan vooral in Belgisch Luxemburg, waar de bevolking de smaak van echt lekker brood nog herkent. Natuurlijk is het zaak om het juiste evenwicht te vinden tussen rentabiliteit en kwaliteit. Een bedrijf beheer je niet meer zoals

vroeger, de wetgeving is complex en de concurrentie met de grootbedrijven is moordend. Maar uiteindelijk zal de ambachtsman of -vrouw met een stevige opleiding, flexibiliteit in de teams, verscheidenheid (brood, zoete en hartige specialiteiten, broodjes, ...) en kwaliteit het altijd goed redden. Ondanks de huidige technische middelen zal kwaliteit altijd meer productietijd vragen. Voor een goed brood moet het deeg lang genoeg kunnen rusten, wat wil zeggen minder rust voor de bakker zelf!"

Bovendien, zoals de Franse dichter Nicolas Boileau al voorhield, (Zet twintig keer je werk op het weefgetouw), moet een mens altijd willen bijleren. Dat heeft Albert Denoncin ook 48 jaar lang gedaan, zijn kennis bijgeschaafd. Zijn beroep is altijd zijn passie geweest. Hij herinnert zich nog hoe hij op zijn zevende al meeging op ronde met de dorpsbakker. Hij is er nu 70 en liet onlangs zijn zaak over. De voorzitter deelt ons mee dat het 62ste nationaal feest van de Brood- en Banketbakkers van België volgend jaar op 4 juni plaatsvindt in de hoofdstad van onze provincie, Arlon.

Vertel ons eens wat meer over de **lekkernijen** van onze streek.

"Vanaf 15 november gingen we het snoepgoed voor Sinterklaas maken, dan volgden de kerstdesserts en de versnaperingen voor Nieuwjaar. Net als in heel Wallonië bestaat ook in Tellin het traditionele zoet uit de suikermannetjes van Sinterklaas (bounames di pâsse), de vollaards met kerst (cougnous), de wafels (wafe of galêts) van nieuwjaar en de pannenkoeken (vôte, boukètes) van Maria-Lichtmis."

www.ffrboulpat.be

**Fédération francophone
boulangerie-pâtisserie**

In Champlon hebben we een afspraak met meesterbakker-banketbakker **Claude Pierrard**. Het huis bestaat al vier generaties en een vijfde maakt zich klaar. De specialiteiten van het huis zijn bananentaart en Ardens brood met spekjes en ui. En welke zijn de nieuwe trends voor kerst?

"Sinds twee of drie jaar willen de klanten graag koeken met stukjes chocolade. De favoriete stronken zijn deze met framboos of passievrucht. Ook het snoepgoed valt erg in de smaak: mini-eclairs, mini-glacés, mini-bavarois, soesjes, een mooi assortiment zodat elke genodigde een

dessert naar zijn smaak kan vinden. Ik maak ook feestbroden: met noten, met sesamzaadjes, stokbrood met gist, briochebrood bij ganzenlever of kaas. Voor Nieuwjaar maak ik taarten in de vorm van een hart of suikerwafels." En wat toch zeker moet vermeld worden, want zeldzaam, is de thuisbezorging.

**Meesterbakker-
banketbakker**

Er bestaat een Waals keurmerk dat de ambachtelijke bakker ertoe verbindt om te garanderen dat hij met bloem en grondstoffen van onberispelijke kwaliteit werkt. Andere voorschriften, zoals de verscheidenheid in zijn aanbod, absolute versheid en een hele reeks andere criteria, worden vastgelegd in een charter dat de ambachtsman of -vrouw moet volgen. Deze certificatie is al een eerste zekerheid voor de consument. U kunt het logo van het label vinden op het uitstalraam van deze vaklui. Om de talenten op te duiden en ze te doen uitblinken in hun vak, werd de trofee Jean-Marie Wanet in het leven geroepen, die uitgereikt wordt aan de beste jonge brood- en banketbakkers van Frans-talig en Duitstalig België. Deze trofee maakt het ook mogelijk om die kandidaten te selecteren die daarna zullen meedoen aan internationale wedstrijden.

www.maitre-boulanger-patisserie.be

Maitre Boulanger-Pâtissier

Champlon - C2

L'artisan boulanger

rue Grande, 127f

B-6971 Champlon

+32 (0)84 45 61 66

info@artisanboulanger.be

www.artisanboulanger.be

IN BERTRIX gaan tradities NOOIT VERLOREN ...

Nu gaan we naar de **brood- en banketbakkerij Toussaint-Gillet** aan de rue de la Gare. Eerst een lust voor het oog en daarna voor de smaakpapillen. Taarten klein en groot, wafels, brioches, chocolade en natuurlijk allerlei broden wachten zowel op de trouwe als op eenmalige klanten.

'crottes de baudets'

De heer en mevrouw Toussaint namen de familiebakkerij over in de jaren '80 om er een vermaard adres van te maken, zowel in als buiten de gemeente. Hun zoon Alexandre is goed op weg om de onderneming verder te zetten en er zijn eigen stempel op te drukken. Zo zou hij in de toekomst graag zijn werkplaats aan de klanten willen tonen, door een glazen wand! Hij is amper twintig, maar Alexandre is al een opgemerkte brood- en banketbakker en werd bijvoorbeeld derde op Euroskills, een internationale wedstrijd voor de manuele en technische beroepen. En tweede in de Trofee Jean-Marie Wanet. "Als beloning kreeg ik een beurs, waarmee ik enkele maanden kon

doorbrengen bij een bakker in Zuid-Frankrijk. Dat was voor mij een mooie kans om meer te leren over het vak!"

Voor de feesten ontbreekt het niet aan ideeën! De kerststronk zal de vorm hebben van een smakelijke bavarois met een koekje van amandelpasta als versiering! De stronk zal ook verkrijgbaar zijn in ijsversie, met een geflambeerde Italiaanse meringue.

"Alle producten die wij gebruiken, zijn 100% natuurlijk. Alles wordt in huis gemaakt", drukt de bazin ons op het hart. "U vindt geen enkele bereiding op basis van industrieel poeder of een gebruiksklaar mengsel. Wij leggen de klemtoon op kwaliteit. De bakkerij wordt twee keer per week beleverd met verse producten. Dat is wat we just-in-time noemen om voorraden te vermijden ...".

Maar de grote specialiteit van het huis zijn en blijven de kleine ijsgebakjes, die enkel tijdens de feesten worden gemaakt. Ze zijn gevuld met een smeugige boterroom. En niet eender welke! Het gaat om de Luxemburgse 'Rose' boter met een beschermde herkomstbenaming (AOP). "Wij gebruiken geen margarine, want qua smaak is daar niets aan", legt mevrouw Toussaint uit. "Wat een verschil in de mond! De boterroom smelt heerlijk, terwijl deze op basis van margarine aan het gehemelte plakt... Klanten beweren zelfs dat onze petitfours beter zijn dan deze van de beroemde Parijse banketbakker Fauchon!"

op maat maken. In de winkel bieden we roomijs op basis van eiwit aan.” Mensen met een allergie voor eiwit kunnen het dus ook eten.

Als u toevallig in Bertrix bent, verlaat dan de stad niet zonder even langs te lopen bij deze ambachtsmensen. U wordt er gastvrij onthaald en vindt er producten van kwaliteit. Het is trouwens de enige plek op de wereld waar de bewuste gepatenteerde ‘crottes de baudet’ te vinden zijn, lekkers dat nauw aanleunt bij de truffel!

Bertrix – B3

**Boulangerie-Pâtisserie
Toussaint-Gillet**
Rue de la Gare, 91-93
B-6880 Bertrix
+32 (0)61 41 34 13
f **Boulangerie-Pâtisserie
TOUSSAINT-GILLET**

Nog enkele kersttoppers: de Noorse omelet of het hart met boterroom met een persoonlijke toets. “Op deze taart zijn we bijzonder trots. Ze is versierd met een roos uit boterroom, ons fabrieksmerk. Meestal is dit bloempje van marsepein gemaakt. Het fabricagegeheim van deze roos wordt zo streng bewaard, dat sommige scholen ze bij ons bestellen omdat ze er niet in slagen om ze na te maken.”

De driekoningentaart raakt steeds meer in trek. “Het rek moet zelfs elke dag bijgevuld worden. Ze zijn 100% natuurlijk en 100% huisgemaakt, op basis van echte amandelen.” Op vraag kunnen er lekkernijen worden gemaakt met een foto. Het volstaat om de foto te mailen, die dan met een computerprogramma afgedrukt wordt op marsepein. De banketbakker is een baanbreker op dat vlak.

Vandaag vragen de klanten meer en meer naar taarten van suikerdeeg. “Deze taarten die met verschillende kleuren worden versierd en met figuren zoals de Sneeuwkonigin, Minnie Mouse of de Minions zijn erg in de mode. Helaas vragen ze veel tijd en zijn ze dus vrij duur. Daarom hebben we beslist om ons op ander gebak toe te leggen.”

Er worden ook broden en gebak gemaakt rekening houdend met bepaalde allergieën. “Er worden enkel natuurlijke producten gebruikt. In tegenstelling tot de industriële producten, kennen we de samenstelling en kunnen we dus gebak

BANKETBAKKER - IJSBEREIDER ARNOULD

ENKEL

het summum

Hij volgde les aan de banketbakkersschool in Namen en ging dan zijn kunst vervolmaken bij grote huizen in België (Dumont, Wittamer), maar ook in Frankrijk en Luxemburg. Daarna vestigt Renaud Arnould zich op een boogscheut van de prachtige basiliek van Saint-Hubert. Dat hij een gouden medaille won met zijn signatuurtaart ‘Le Symphonie’, wil niet zeggen dat hij creatief op zijn lauweren rust. Hij blijft vernieuwen, ook voor deze eindejaarsfeesten. Zoals met overheerlijke nagerechten op basis van groene appel. Mogen we iets meer weten? Een romig gebakje met groene appel en chocolademousse of een ‘tarte tatin’ in een nieuw kleedje. We kijken al uit naar december. En voor Driekoningen? Een knapperige soes! Niet te missen.

Saint-Hubert – B2

Pâtissier - Glacier Arnould
6, place du Marché
B-6870 Saint-Hubert
+32 (0)61 61 23 73
contact@patisserie-arnould.be
www.patisserie-arnould.be

AGENDA van de eindejaarsfeesten

Kerstmis IN HET THEATER

van 23 december 2017 tot 7 januari
2018

16 gezinsvoorstellingen en een film voor de allerkleinsten in 16 dorpen van Famenne-Ardenne. Het volledige programma vindt u op www.maisondelaculture.marche.be
Reserveren nodig!

Plaatsen voor de voorstelling in uw gemeente reserveren bij:

- * Maison de la Culture de Marche
+32 (0)84 32 73 86
- * Centre culturel de Hotton
+32 (0)84 41 31 43
- * Syndicat d'Initiative de La Roche
+32 (0)84 36 77 36
- * Ligue des Familles de Saint-Hubert
+32 (0)61 61 23 41 ou
+32 (0)498 13 46 49
- * Centre culturel de Durbuy
+32 (0)86 21 98 71
- * Centre culturel de Nassogne
+32 (0)84 21 49 08
- * Centre culturel de Libramont
+32 (0)61 22 40 17

Er rijden gratis bussen door de regio.

ER ZIJN OVERAL IN DE PROVINCIE OOK NOG ANDERE GEZINSVOORSTELLINGEN DAN KERSTMIS IN HET THEATER:

Noël DES CATHÉDRALES/ KERSTMIS VAN DE KATHEDRALEN

Voor de eindejaarsfeesten biedt de vzw Les Nocturnales u twee voorstellingen van Luc Petit aan. Een avontuur in een sprookjesachtige sfeer en vol poëzie om met het hele gezin te beleven.

* 07>10/12: Les Sonneurs de Noël (Saint-Pierrekerk / Bastogne)

De kathedralen van Wallonië zijn stil geworden. De Grote Klok luidt niet meer. Wat een drama voor de Klokkenluider die de opdracht heeft om te melden dat Kerstmis eraan komt. Hij moet en zal zo snel mogelijk een oplossing vinden om Kerstmis te redden ... Ga mee op stap en ontmoet ongewone en raadselachtige figuren, die u meenemen in een rocambolesk avontuur, op zoek naar de klank van de Kerstklok.

* 03>06/01: Le Noël d'Anoki (Saint-Remaclekerk / Marche-en-Famenne)

De Kathedralen van Wallonië en Brussel liggen bedolven onder immense ijsbergen. Volg het verhaal van Anoki en Elfy. De ene is een ijsbeer, de andere een eskimo die van avontuur droomt. Samen vinden ze de oplossingen voor de vragen van het bestaan en laten ze zich leiden door de sterren om de lente weer te doen verschijnen. Opduikend uit de ingewanden van de ijsschots vertelt Anoki u een betoverend verhaal dat zich in de nacht der tijden afspeelt ... Licht, klank, dans, projecties, allemaal elementen die ook u het sprookje van kerst zullen doen beleven.

Info en reserveren:
www.nocturnales.be

09>10/12: Kerstmis IN LIBIN

Een volledig en kwaliteitsvol animatie-programma: concerten, kunstambachten en ambachtelijk lekkers, een creatieve origamiwedstrijd, een fototoonstelling, een corrida, sportanimatie, grime en poëtische verhalen voor kinderen in een hartverwarmende en familiale sfeer.

* 10/12 om 15 uur (Maison de village): 'Pomme d'amour, Rouge Noël'

Poëtische verhalen door Marie Bylyna voor kinderen vanaf 5 en hun familie.

* 10/12 om 16 uur (kerk): concert 'Tam Echo Tam'

Een door en door a-cappellagroep van vier zangers van verschillende horisonten (België, Marokko, Frankrijk en Guyana). Tam Echo Tam, dat is geen pop, geen jazz, geen soul, geen world... dat is de 'echo' van zoveel inspiraties voor de stadsbewoners.

28/12: Vertel NAMIDDAG (FLORENVILLE)

Kom een gezellig moment doorbrengen bij het Syndicat d'Initiative van Florenville, terwijl u luistert naar feestelijke verhalen in het gezelschap van Isabelle Prévost. Feestsfeer en lekkernijen verzekerd

(kleine versnapering aangeboden).

28/12: Kinder VOORSTELLING (HABAY-LA-NEUVE)

In deze tijd van alles digitaal en 'alles, nu!', is het fijn om even stil te staan en een moment met het gezin te delen, vol verwondering bij een toneelvoorstelling, een vertelling, een streepje muziek ... Zoals elk jaar biedt het cultureel centrum van Habay een voorstelling aan voor de allerjongste toeschouwertjes. Dit keer wordt het een 'verrassing'.

Kerst MARKTEN EN kerst DORPEN

24/11 > 07/01: Durbuy

Van vrijdag tot zondag (24/11>10/12) en vanaf 15/12 elke dag

01>03/12: Nassogne

03/12: Bras, Montmédy

08>10/12: Arlon, Bastogne, Rochefort, Bouillon, Libramont

09/12: Bérismenil, Gouvy

09>10/12: Houyet, Libin, Soy, Neufchâteau, Porcheresse, Trois-Ponts, Louette-Saint-Pierre

10/12: Manhay, Wellin, Fouches

15>17/12: Houffalize, Bastogne, Hotton, Marche-en-Famenne, Saint-Hubert

16/12: Arville, Biron (Erezée), Cherain, Herbeumont, Arbrefontaine, Halanzy, Sainte-Cécile

16>17/12: Corbion, Wanlin

17/12: Chéoux

22>23/12: Marche-en-Famenne

23/12: Légglise

23>30/12: La Roche-en-Ardenne

24>26/12: Deulin

29>30/12: Marche-en-Famenne

15>17/12: Kerstmis in Libramont (Halle aux Foires)

130 exposanten, geschenken, producten, eten en drinken, schaatsbaan, concerten ...
Gratis toegang

15>17/12 + 21>23/12 + 27>30/12: Kerstmarkt in Vielsalm (Noël sur Salm)

Een tiental chalets, een schaatsbaan voor kinderen, muzikale animatie en het bezoek van de Kerstman.

Kerst CONCERTEN

02>03/12: Kerstmuziekfestival (Vielsalm)

09>10/12: Cadeau du Chœur (Forrières)

09/12:

- Trio Ôbade (Neufchâteau)

- Vielsalm

10/12: Harmonie van Anloy (Saint-Hubert)

16/12:

- Légglise

- Royal Concordia (Salmchâteau)

- Koorgroep Contento van Lascheid (Gouvy)

- 'La Chanterelle' van Bastogne (Bercheux)

17/12:

- Harmonie royale des Sapeurs-Pompier (Athus)

- Les Chœurs de la Lorraine (Aubange)

- Koninklijke harmonie 'Les Echos de la Batte' (Battincourt)

- Traditionele kerstgezangen door zanggroep 'Groupe Vocal de On' en haar klarinettenkwartet (Saint-Hubert)

- Muziekacademie van Malmédy (Trois-Ponts)

- Royale Schola Cantorum Wellin (Corbion)

- Verjaardagsspecial La Tournerie (Libramont)

22/12: Kerstgezangen en -deuntjes (Steinbach)

23/12: Harmonieën van Halanzy

27/12: Harmonie Caecilia (Les Bulles)

29/12: Harmonie Caecilia (Pin)

SCHAATSBANEN

24/11 > 07/01: Durbuy

Van vrijdag tot zondag (24/11>17/12) en vanaf 22/12 elke dag

25/11 > 07/01: La Roche-en-Ardenne

08/12 > 07/01: Marche-en-Famenne

15/12 > 07/01: Bertrix

02/12 > 07/01: Arlon

... VOOR KINDEREN

08>10/12 + 15>17/12: Bastogne

15>17/12 + 21>23/12 + 27>30/12: Vielsalm

VARIA

19/12: Uiteenzetting over bloemschikunst en kerstversiering (Aubange)

30/12: Feesttocht (Chiny)

30/12: Kersttocht (Maboge)

09/12: Kerstwandeling (Bouillon)

09>10/12: Wijn en streekproducten voor kerst (Vielsalm)

ER EVEN HELEMAAL UIT / Tekst: Pascale Ghislain

Lepis,

wonderlijk,
ongewoon
en troostend

Houdt u van hunebedden en menhirs die als een speer naar de hemel wijzen, of krijgt u maar niet genoeg van legendes rond verontrustende stenen? Bent u tegelijk liefhebber van mooie dorpen en afwisselende landschappen, routes door het platteland en het bos? Dan is deze tocht u op het lijf geschreven. Volg ons langs deze landelijke wegen ... op de fiets.

Een fietsuitstap

VOOR HET HELE GEZIN

Fiets Welkom
DIT LABEL WORDT TOEGEKEND AAN LOGIESADRESSEN (VAKANTIEWONINGEN, GASTENKAMERS, HOTELS, CAMPINGS, JEUGDHERBERGEN), MAAR OOK AAN RESTAURANTS, STREEKBISTRO'S, TOERISTISCHE BEZIENSWAARDIGHEDEN EN MUSEA DIE AAN STRENGE CRITERIA BEANTWOORDEN OM FIETSERS OPTIMAAL TE ONTHALEN. U HERKENT ZE AAN EEN LOGO AAN DE INGANG VAN DE ZAAK IN KWESTIE.
www.lawallonieavelo.be

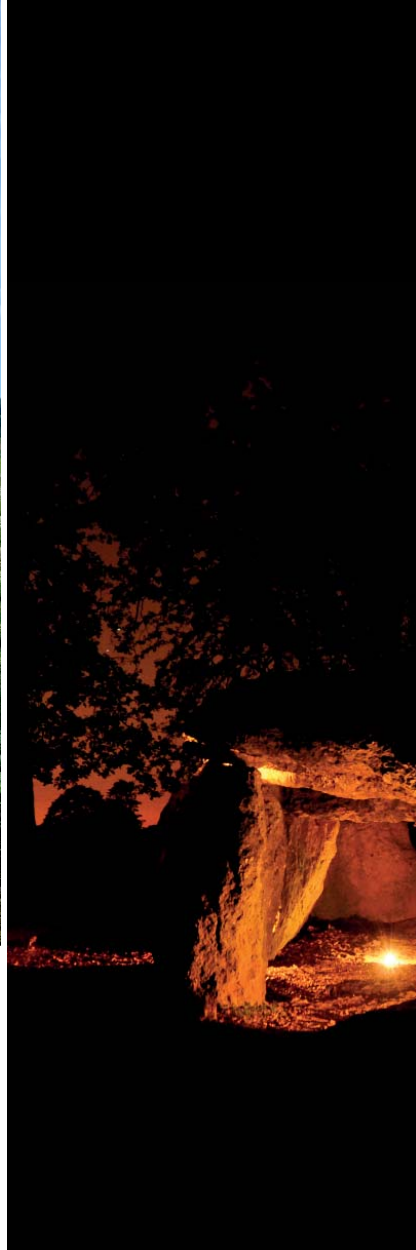
FAMENNE À VÉLO:
350 km fietspaden

UW FIETSTOCHT IN DE FAMENNE UITSTIPPEN VOLGENS UW PERSOONLIJKE WENSEN, IS EVEN MAKKELIJK ALS PRAKTISCH! DANKZIJ EEN NETWERK OP MAAT EN KNOOPPUNTEN IS UW ROUTE VLOTJES AAN TE PASSEN, VOOR EN TIJDENS UW TOCHT, MAAR DAARNAAST ZIJN ER OOK DE CITYTOUR APPS DIE VIA UW SMARTPHONE TOEGANKELIJK ZIJN. DE PERFECTE OPLOSSING OM MOEITELOOS UW WEG TE VINDEN EN RECHTSTREEKS TOEGANG TE HEBBEN TOT EEN MASSA NUTTIGE INFO ... EN ALLE GEHEIMEN VAN UW BESTEMMING TE ONTDEKKEN!

www.famenn-a-velo.be

Mist u wat training, dan raden wij u aan om de elektrische fiets te testen. In het kader van het concept **Fiets Welkom** kocht de toeristische dienst van **Hotton**, waar onze tocht begint, acht elektrische tweewielers, zodat iedereen mee kan fietsen zonder zichzelf geweld aan te doen. Bij deze elektrisch aangedreven rijwielen krijgt u ook wat materiaal voor basisherstellingen en een EHBO-kit en er staan twee laadpalen in Hotton.

In de winkel van deze dienst zijn ook alle nuttige kaarten en roadbooks voor uw uitstappen van vandaag en morgen te koop. Bijvoorbeeld deze met de knooppuntroutes van het fietsnetwerk **Famenné à Vélo**. Hier is ook Riveo ondergebracht, waar u alles te weten komt over de wereld van de rivieren. Ga er na uw tocht even kijken. De aquariums en een lange gereconstrueerde rivierarm maken u duidelijk hoe rijk onze watermilieus wel zijn. Na dit bezoek kunnen de gezinsleden zich nog even met elkaar meten op het minigolfparcours of genieten van de mooie thematuinen.

De megalieten ROUTE

22,5 km / Zeer gemakkelijk / Hoogteverschil: 269 m

Klaar om te vertrekken? Op dan naar de RAVeL-weg van Hotton naar Soy. We volgen de knooppunten nrs. 73 en 74. We fietsen door **Soy**, een dorp in de Famenne met een strook kalkstenen die vroeger omgevormd werden tot bouwstenen of kalk om de bodem vruchtbaar te maken. Via het nr. 67 komen we in het dorp **Oppagne**, waar in het gehucht **Pas-Bayard** de steen met de hoefafdruk van het Ros Beiaard te vinden is. Naar verluidt zou het fantastische paard zich op deze puddingsteen hebben afgezet om met de vier Heemskinderen op zijn rug naar Durbuy te springen. Puddingsteenbanken komen we ook nog tegen in **Wéris**, het volgende dorp aan de rand van de Ardennen, maar dat toch nog deel uitmaakt van de Famenne. Het is erg bekend voor zijn rijen dolmens en menhirs. Nr. 65 brengt u naar de dorpskern.

Na een welverdiende pauze in een van de vele zaken in Wéris (zie verder) verlaten we de hoofdstad van de megalieten om richting **Barvaux** te gaan. Tegenover het parkeerterrein kunt u al een eerste dolmen zien, voorafgegaan door menhirs. Ze werden hier meer dan 5000 jaar geleden opgetrokken. Sla nu de richting nr. 66 in, naar de tweede dolmen die geflankeerd is door vijf menhirs die in

de zestiende eeuw werden platgelegd en vervolgens weer rechtgezet werden bij archeologische opgravingen. Als u verder de stenen weg naar deze dolmen volgt, komt u op de site van de drie menhirs van Oppagne die de zuidelijke grens van het megalietenveld afbakenen.

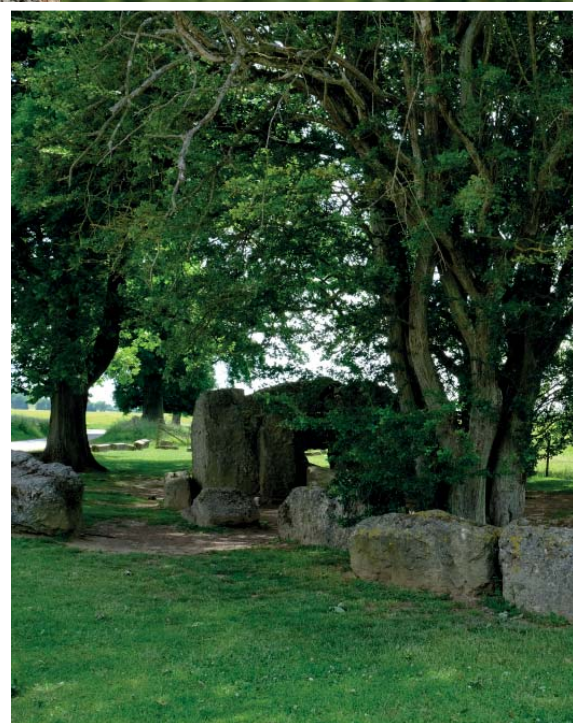
Terug in Oppagne volgt u het nummer 68, voor een mooie afdaling naar het dorp Biron, tussen bossen, weiden en akkers. Van Biron (nr. 69), fietst u verder naar Ny, een van 'de mooiste dorpen van Wallonië'. Dit dorp van water en fontein is beschut tegen de wind en het gure klimaat door de beboste kalkhelling. Ny ligt op het scharnier van de Fagne-Famenne en het Ardens massief. De architectuur van zijn huizen toont dat het tot de twee geologische regio's behoort. Een indrukwekkende kasteelhoeve, die vroeger beschikte over een ophaalbrug, en de kerktoeren met schietgat herinneren aan twee defensievoorzieningen uit de zeventiende eeuw. Verlaat Ny via de rue de Longchamps om terug te rijden naar de toeristische dienst van Hotton (R.S.I.), ons vertrekpunt.

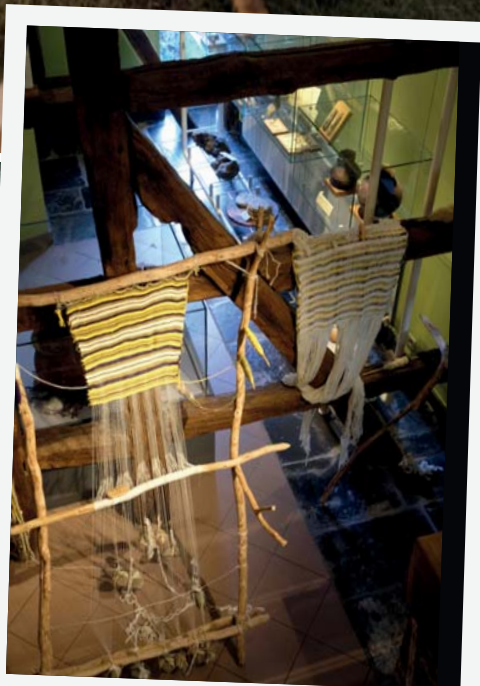

Megalitomaniakken

Megalieten betekent 'grote stenen'. Zoals de twee hunebedden en de vele menhirs die zich over acht kilometer uitstrekken in Wéris. Ze zijn opgetrokken op een kalkplateau (de Calestienne), op 280 meter hoog, daar waar de bodem vruchtbaarder is en geschikter voor landbouw. Deze monumenten behoren tot de neolithische tijd. De archeologen noemden dit de nieuwe steentijd, omdat er zich heel wat veranderingen voordeden in de levenswijze. De mensen bouwden nederzettingen, gingen aan landbouw en veeteelt doen. Om de megalieten te bouwen, werd voor puddingsteen gekozen. Dit is een gruisvormig sedimentgesteente van kiezel en met zandsteen als bindmiddel, dat stroomafwaarts van de dagzomen gewonnen werd die veel voorkomen

in het oosten van de dorpen Wéris, Morville, Heyd en Ozo. Het heeft zijn naam waarschijnlijk te danken aan de gelijkenis met de typische Engelse pudding met dikke rozijnen, waarop de ronde elementen in de steen lijken. Deze dolmens en menhirs in Wéris dateren uit het derde millennium voor Christus en zijn dus 5000 jaar oud. Hoe we dat weten? Dankzij de beenderen die werden gevonden in de grafkamers van de hunebedden en in de uitgraafkuil van een menhir. Ook het aardewerk en de soorten pijlpunten die in de graven lagen, gaven heel wat prijs. De dolmens dienden inderdaad als grafkamer. Van de menhirs, die bij de hunebedden in Wéris horen, kan de rol niet met zekerheid worden bevestigd. Daarom blijven deze oude stenen ons ook zo fascineren.

HET HUIS VAN *de Megalieten*

De site van de megalieten ligt aan het uiteinde van het dorp, richting Barvaux. We raden u aan om even halt te houden in het Huis van de Megalieten, om u te informeren over de prehistorische site die u gaat ontdekken. Een tentoonstelling met verduidelijkende borden, maquettes en voorwerpen en een reportage in drie talen (Fr / NI / En) vertellen u meer over de mensen die de stenen in Wéris optrokken. Een ludiek kantje is de kiosk met aanraakscherm om de opgedane kennis over het onderwerp te testen of aan te vullen. In de inforuimte liggen boeken en brochures om in te kijken en in de winkel zijn wandelgidsen en kaartjes te koop om mee te nemen als aandenken. En natuurlijk kunt u voor alle culturele en toeristische info terecht bij het personeel ter plaatse.

Wéris - C1

Maison des Mégalithes

place Arsène Soreil, 7
B-6940 Wéris
+ 32 (0)86 21 02 19
megalithes.musee@belgacom.net
www.weris-info.be

Van stenen EN LEGENDES

DE VOORSTELLING VAN MAROUSSIA DUSSART, 'LE MIME D'ARGILE – HISTOIRES ARDENNAISES' WORDT OPGEVOERD IN DE VORM VAN EEN JUKEBOX MET ACHT VERHALEN EN LEGENDES DIE WORDEN VERTELD MET POPPEN, DE ACCORDEON EN TEKENINGEN. EEN ERVAN (DE ERG OUDE BERG) GAAT ZO:

De molenaar en het kabouterwrouwtje stellen zich vragen over de omwentelingen in het landschap sinds de oerknal vier miljard jaar geleden!

Duizenden jaren geleden, hebben mensen stukken rots verplaatst en opgericht ...

Die nachtans niet te veruieren waren!

In de aarde, naar de hemel, naar de sterren ...

Deze opstaande stenen.

Deze menhirs werden geplaatst, zelfs op een rijtje door de mens, heel nauwgezet.

Gewoon om naar de zon te kijken!

Om de zon waar te nemen tijdens nachteveningen en zonnewendes,

om zo de paart van de seizoenen aan te duiden.

Deze rijen blijven raadsels!

Er worden zinderende en helende energieën ervaren!

De kookpot van de Grote Beer op aarde?

Ofwel... Maar... Eigenlijk!

Weten we nooit iets zeker!

Weten we nooit iets zeker ...

(vrije vertaling)

Wil u enkele aangename momenten doorbrengen met wat poëzie en de (her)ontdekking van de oudste Ardense legendes, dan moet u zeker op stap gaan met Maroussia Dussart. De actrice brengt de symbolische figuren van het Ardens erfgoed volop tot leven, met theater en muziek. Haar technieken zijn geïnspireerd op de commedia dell'arte en het poppentheater. Het woud dat de puddingsteenlagen in het oosten van Wéris bedekt, dient als natuurlijk kader voor haar vertellingen over het volksgeloof dat aan enkele wonderlijke stenen verbonden is. De duivel en de heksen, de schalkse molenaar, Karel de Grote en Magonis de tovenaars vertegenwoordigen om beurt kwaad en goed en vertolken de tederheid, de jaloezie, de welwillendheid of de haat. Heel deze verbeeldingswereld stemt tot nadenken en zet aan tot zingen om angsten af te weren. Maar Maroussia encenseert ook verhalen van echte mensen, van wie de daden en wandaden in het regionaal volksgeheugen gegrift bleven. Zoals van de struikrovers Magonette en Géna die in 1821 werden onthoofd, of van het 'Wilde Zwijn van de Ardennen', de edelman wiens kop al veel eerder rolde, of van herder-tovenaar Bellem.

"Ik ben afkomstig van Tourinnes-La-Grosse, waar de beroemde dichter en zanger Julos Beaucarne het levenslicht zag. Ik werd opgeleid in bewegingstheater en muziekvoorstellingen aan de internationale toneelschool Lassaad in Brussel en aan het conservatorium van Luik. Ik ben aangekomen in de Ardennen, het land van mijn echtgenoot André Bernard, en ik heb er mijn tenten opgeslagen om mijn gezin te stichten. Ik vind het fijn om mijn voorstellingen in een natuurskade te organiseren, om ze zo een heel aparte sfeer te geven. Het is interessant om al deze legendes tot leven te brengen op de plaats waar ze geworteld zijn."

Clerheid - C1

Maroussia Dussart & André Bernard

+32 (0)496 13 32 21

amaroussia@gmail.com

<https://maroussiadussart.org>

Wéris

EEN VAN DE MOOISTE DORPEN VAN WALLONIË

Er is voor elk wat wils in Wéris, zowel voor wie van oude stenen houdt, als voor wie een zwak heeft voor het ongewone en wie graag lekker eet. Net als het dorp Ny dat u op de terugweg tegenkomt, is Wéris een van de eerste locaties die het keurmerk van 'Mooiste dorpen van Wallonië' kreeg. Dit label wordt verantwoord door de aanwezigheid van een romaanse kerk, oude hoeves uit de negentiende eeuw, soms met vakwerk en soms met kalksteen of zandsteen en ook klein erfgoed zoals broodovens, kapellen of opmerkelijke bomen. Infoborden geven u een kijk op hun geschiedenis.

En wil u alleen maar even uw innerlijke mens versterken, dan hebt u maar te kiezen uit de vele terrassen. Er is zelfs een kruidenierszaak waar alles te vinden is voor een geslaagde picknick.

Les Lanternes

Paul en Valérie wonen al jaren in Wéris. Het stel leidt restaurant-brasserie 'Les Lanternes', een sympathiek adres dat eenvoudige gerechten serveert 'côté cour' en iets meer verfijnde gerechten 'côté jardin'. Ze zijn trots dat ze hun steentje kunnen bijdragen tot het dorpsleven. Paul is trouwens voorzitter van de dorpsvereniging 'Les amis réunis', die lokale animatie organiseert en onder meer ook een nieuw bier tegen maakloon creëerde, 'La Wérisienne'. Dit kan gedronken worden van het vat in hun zaak, of op fles worden gekocht bij de dorpskruidenier.

Kunt u ons het verhaal van uw zaak vertellen?

"Het is een familiaal project, dat aansluit

op een nevenactiviteit die we al jaren uitoefenden. Maar nu de kinderen groot zijn, grepen we de kans om de brasserie van het dorp over te nemen. Het was een hele ommekeer, maar we zetten de stap vooral omwille van de levenskwaliteit en we hebben er allemaal samen de schouder onder gezet. We werken met verse en seizoenproducten en zo veel mogelijk ook met streekproducten, zoals de kazen van de Paquet-hoeve in Morville, de biologische oliën van de molen van Lafosse, de forel van de Wamme, de biologische melk van de Henricot-hoeve ... In de herfst en in de winter staat er wild op onze kaart, een must voor de Ardennen. Hert en everzwijnragout zijn erg in trek bij onze klanten."

Les Lanternes

place Arsène Soreil, 6
B-6940 Wéris
+32 (0)86 38 76 83
+32 (0)498 88 31 52
info@leslanternes.be
www.leslanternes.be

BIJ *Hary Cot*

Een huis dat recht uit de sprookjes van Grimm lijkt te komen en ontsproot uit de verbeelding van Dominique Noël, de architect van restaurant La Gargouille en van hotel La Balade des Gnomes in Heyd... Kom en ontdek het verrassende kader van La maison de Hary Cot, op een boogscheut van de dolmens. De jonge chef beoefent een zogenoemde bistronomiekeuken, die hij zelf definieert als *“een technisch beheerste keuken, met een verzorgde presentatie, maar vereenvoudigd en beperkt tot drie gangen (voorgerecht, hoofdgerecht en nagerecht).”*

Het woord bistronomie is een samenstelling van ‘bistro’ en ‘gastronomie’. Deze nieuwe formule wil een fijnproeverskeuken toegankelijker maken, zonder een al te gepeperde rekening. Het is dit model dat ook gekozen werd door het jonge stel Gaël Colinet en Fanny Perreaux: *“Het is tegelijk een manier om ons te onderscheiden van de collega-restaurateurs in hetzelfde dorp, die een*

andere keuken aanbieden, van gastronomie tot de meer traditionele keuken.”

Tijdens zijn leerperiode benaderde de jonge chef twee grote namen van de Belgische keuken: Yves Mattagne (*Sea Grill* in Brussel) en Sang Hoon Degeimbre (*L'air du temps* in Liernu), die zijn idool blijft. Deze laatste, een heuse alchemist van de hedendaagse keuken, bracht hem de zin bij om naar ongekende smaken te zoeken.

Net als deze grote chef hecht Gaël veel belang aan de kwaliteit en de versheid van de producten die hij zorgvuldig selecteert. Hij vertelt ons onder meer over de producten van een jonge groentekweker uit Méan (La Ferme des Jeunes Pousses) of over de dagelijkse levering van zeevis. Zijn motto is en blijft: *“Perfectie bestaat niet, maar is wel te benaderen.”* Hij verbaast graag en biedt graag verrassende combinaties aan. Omdat hij op lage temperatuur kookt, blijven alle smaken en de smeuïgheid van het uitstekende product behouden. Opgelet echter, zijn restaurant is enkel 's avonds open, van dinsdag tot zaterdag. Het is dus voorzichtig om te reserveren, want de mond-aan-mond lijkt goed te werken.

La maison de Hary Cot

rue des Dolmens, 32
B-6940 Wéris
+32 (0)470 89 46 29
info@lamaisondeharycot.be
www.lamaisondeharycot.be

AU GARDE-MANGER d'Obélix

Sleur niet met al die zware lekkernijen voor uw picknick. Wil u even uitblazen, loop dan gewoon binnen in de kruidenierszaak van het dorp. Daar maken ze broodjes met verse producten klaar (kaas, vleeswaren, pasteien, biologische groenten en fruit), en streekspecialiteiten.

Een uitstekende tip voor de eindejaarsfeesten ook, want de eigenares van de winkel Cindy kan voor u geschenkpakketten maken met even originele als ambachtelijke producten: thee, fruitwijnen, vleeswaren, speciale bieren. Soms worden er ook wijnproeverijen georganiseerd. What else? Au Garde-Manger d'Obélix is wel degelijk een buurtwinkel. In een hoekje van de zaak staat een koffiemachine, voor een kopje terwijl u met andere klanten praat, om kennis te maken of om wakker te worden. Een opmerkelijk detail is dat de winkel al open is vanaf 6.30 uur en pas sluit om 19 uur. Maar door deze lange openingsuren kunnen zowel de vroege arbeiders hier vers brood komen kopen als late werkers hun voorraad komen inslaan na een lange werkdag.

"Ik wil meer aanbieden dan wat bij een zogenoemde 'noodkruidenier' te vinden is. Ik stel graag mijn klanten tevreden die mij het hele jaar door doen leven. Ik hou erg van het contact met de mensen en ik ben blij dat mijn winkel meewerkt aan het dorpsleven, ik probeer er een ontmoetingsplek van te maken zoals dat vroeger was."

Cindy gaat erg ver in de dienstverlening aan de klanten. Ze selecteert de producten zoveel mogelijk op basis van hun wensen. Is dat niet de beste manier om aan 'customer relationship management' te doen, zoals in de beste bedrijven? Cindy brengt haar meelevenheid en haar luisterend oor dagelijks in de

praktijk, om een duurzame relatie met de klanten uit te bouwen. Een voorbeeld van haar attente aanpak: wanneer de scholen weer starten, maakt ze om de vergeetachtigheid van overwerkte moeders op te vangen, een heerlijk chocoladekoekje, om goed te beginnen aan de dag in de klas.

Au Garde-Manger d'Obélix

rue des Dolmens, 10

B-6940 Wéris

+32 (0)86 21 90 82

augardemangerdobelix@hotmail.com

Au Garde-Manger D'Obélix

ANDERE ADRESSEN in Wéris

Le Cor de Chasse

+32 (0)86 21 14 98

www.lecordechasse.be

Moderne en gastronomische keuken.
Restaurant met 1 ster in de Michelin
Gids, lid van de "Jeunes Cuisiniers
d'Europe".

Tièsse di Bwès

+32 (0)86 38 71 63

www.tiessedibwes.be

Geraffineerde, lokale en creatieve
keuken.

Au Milieu de Nulle Part

+32 (0)86 21 02 77

www.lapierrelevee.be

Fijne keuken. Beperkt aantal
zitplaatsen (12 personen).

L'Eso-thérrix

+32 (0)86 32 27 20

Degustatiesalon.

BLIK VAN DE JONGEREN / Tekst: Kevin Hazard

VAN DE ARDENNEN NAAR DE STERREN

Een weekend met het hele gezin IN HET EURO SPACE CENTER

Antony, Charline, Sylvie en Yannick komen uit Vrine-aux-Bois in de Franse Ardennen, bij Charleville-Mézières. Voor hen hebben de Ardennen geen grenzen. Bijna elk weekend bezoeken ze het Belgische deel van de Ardennen. Of zoals patriarch Yannick ons toevertrouwt: “Wij zijn geen gezin dat zijn tijd doorbrengt voor de tv of met tablets. We komen bijna elk weekend naar België. In de zomer trekken we eerder naar Bouillon, voor mooie wandelingen.” Hun favoriete plek is Rochehaut: “We zijn dol op het treintje en krijgen maar niet genoeg van het uitzicht op Frahan. In de winter gaan we geregeld naar Florenville, omdat alle winkels daar ook op zondag open zijn.”

Dit septemberweekend zette Yannick een ander hoekje van Belgisch

Luxemburg op het programma: “Ik wou mijn gezin meenemen naar het Euro Space Center, nadat ik hier een personeelsetentje had. Ik vond het een originele locatie en hier ben ik dus terug om mijn echtgenote en kinderen de plek te laten ontdekken.”

MISSIES ISS, ARIANE, SOYOUZ, DISCOVERY

Elk weekend biedt het Euro Space Center verschillende programma's van een of twee dagen aan, die vooraf te reserveren zijn. De deelnemers kruipen dan in de huid van een astronaut, gaan op verkenning in de ruimte. De familie

Cornet koos voor de Ariane Missie, met op het menu een reeks draai-oefeningen, die de echte astronauten moeten uitvoeren vooraleer ze aan boord van een raket gaan: draaistoel, multi-axisstoel, simulator om op de maan en op Mars te wandelen, ...

IEDER ZIJN EIGEN ATTRACTIE

Elk gezinslid heeft zo een eigen favoriete activiteit. Voor de ouders is dat de 'Moonwalk/Marswalk experience' en de draaistoel. *"De maanwandeling gaf me echt het gevoel dat ik op de maan en op Mars rondliep. Het was indrukwekkend"*, vertelt Sylvie. Deze attractie van het Euro Space Center is een wereldexclusiviteit. *"Alsof je gewichtloos bent, tussen vliegen en lopen in. Het verschil in zwaartekracht tussen Mars en de maan is een interessante belevenis."*

Om bezoekers helemaal onder te dompelen in deze planeten, heeft het Euro Space Center een interactief masker klaarliggen. Met een 'Oculus Rift' waant de astronaut van de dag zich echt in een maan- of Marsdecor. *"Ik dacht dat het op Mars donkerder was, somberder. De animatie is erg*

geslaagd. Met de vallende sterren en de andere ruimtevaarders rond je, lijkt het alsof je er echt bent." Sinds juni 2017 wordt ook de derde versie van het concept aangeboden, met een visuele ervaring die nog verder gaat, een betere beelddefinitie en zeer reactieve animatie.

Yannick, die van sterke sensaties houdt, gaat vooral voor de draaistoel. Ruimtevaarders doen deze oefening om niet ziek te worden in de ruimte. Samuel, de gids van de dag, licht de reden toe: *"twee organen spelen een rol in ons evenwicht: het binnenoor en de ogen. In ons binnenoor zit een vloeistof. Als deze beweegt, krijgen de hersenen de boodschap dat de persoon beweegt en de ogen bevestigen deze boodschap. Maar in de ruimte is de vloeistof van het binnenoor onderhevig aan de zwaartekracht. Ze stuurt dus veel boodschappen naar de hersenen, alsof de persoon voortdurend in beweging is. De ogen sturen echter de tegengestelde boodschap door: "we bewegen niet". Het resultaat is dat veel astronauten ziek worden als ze hun hersenen niet trainen om niet meer te luisteren naar hun binnenoor. Dat is het doel van de draaistoel."* Gewapend met een flinke dosis moed gaat Yannick dus op de stoel zitten. Hij sluit de ogen en laat zich 45 seconden lang tegen een

DE WEDSTRIJDJES

Te winnen: 2 x 4 tickets
voor een 'Spektakelparcours' in het Euro
Space Center in Transinne

Wedstrijd van 01/02 tot 15/02/2018
<http://bit.ly/Ardennen2017>

om modern, comfortabeler en immersiever te zijn. De ensceñering wordt volledig herzien." Voor wie niet vertrouwd is met het Euro Space Center, "tijdens een simulatie van een ruimtemissie kunnen onze bezoekers een vluchtsimulator besturen en alle echte procedures van het NASA testen: opstijgen, baan kiezen, een satelliet neerzetten, een afspraak met het International Space Station, in de atmosfeer gaan en landen. De missie wordt voorafgegaan door uitleg over de verschillende mogelijke rollen.

Vanaf november 2018 wordt het Euro Space Center volledig gerenoveerd. We knappen de zalen en het buitengebouw op om de mensen in nog betere omstandigheden te kunnen ontvangen."

EEN UNIEKE PLEK

Wie vaak langs de E411 tussen Aarlen en Namen rijdt, kan het Euro Space Center echt niet missen. Het is dan ook een immens gebouw vol zonnepanelen en met raketten rondom. Hier is trouwens alles begonnen, met een raket die in de buurt van Libin achterbleef nadat een ruimteproject werd afgeblazen, en met een burgemeester met veel interesse voor de ruimte. Met steun van het agentschap voor de economische ontwikkeling van Luxemburg Idelux, opent het centrum de deuren in 1990. De raket in kwestie verwelkomt trouwens nog altijd de klanten aan de ingang van het reusachtige gebouw.

Deze plek rond een uniek concept blijft zich trouwens ontwikkelen en heeft nog mooie verrassingen in petto voor de toekomst. Volgens communicatieverantwoordelijke Yvan Fonteyne "wordt de hele ruimtemissie deze winter herwerkt

STAGIAIRS UIT DE HELE WERELD

Naast de bezoeken en de evenementen voor het grote publiek, die elk jaar meer mensen aantrekken - tot een geschatte 50.000 voor 2017 - biedt het Euro Space Center ook stageplaatsen aan (nvdr: bezoekers, scholen ... enkele dagen lang), voor belangstellenden met allerlei achtergronden en landen van herkomst: "we onthalen meer dan 35 verschillende nationaliteiten, want ons concept is echt uniek. Dit jaar verwelkomden we onze eerste Chinese stagiairs. We hebben klanten uit Zwitserland, Israël, Ierland, Frankrijk, Australië, Dubai, Oman... In de komende maanden richten we ons op de Scandinavische landen zoals Denemarken, Noorwegen, Zweden."

constante snelheid rondraaien. Het is even duizelen als hij weer stilstaat en zijn ogen opendoet, maar dat vindt het groepje best grappig.

DE KINDEREN AAN ZET

De elfjarige Antony verkiest de multi-axisstoel of de 'overkopper' zoals hij het toestel noemt. Deze stoel is een grote klassieker in de training van astronauten. Hij bootst de desoriëntatie na die ze kunnen ervaren aan boord van een ruimteveer. *"Ik vind sterke sensaties keitof en die krijg je hier. Ik draaide nog maar enkele tientallen seconden rond toen ik al vond dat het ding mocht stoppen. Ik hoorde dat astronauten zes uur per dag in die stoel oefenen, straf vind ik dat."*

Charline is 13 en zij was vooral onder de indruk van de space show. Deze best geestige en originele tekenfilm in 5D (5 dimensies) speelt zich af tijdens de eerste maanlanding in 1969. De mens zet zijn eerste stappen op de maan, maar er zijn ook drie astronautvliegen van de partij. De special effects, de beweging

van de zetels en de 3D-film maken de hele belevenis superleuk!

WANNEER HET GEZIN EEN TEAM WORDT

Om deze boeiende dag met het hele gezin af te sluiten, doen ze mee aan een 'raketworkshop'. De leerling-astronauten van de dag vertrekken samen voor een spektakelparcours. Dit bezoek met audiogids geeft onder meer toelichting bij de planeten, het opstijgen van de raketten en de verovering van de ruimte. Al even origineel is de ontdekking van al die dingen uit ons dagelijks leven die ontstonden uit de ruimtetechnologieën: gedroogd voedsel, de airbag, het brandalarm, het overlevingsdeken, ...

De laatste etappe van de dag brengt de hele stam samen met één doel voor ogen: hun heel eigen raket bouwen, de 'Rocket', met nuttige tips van Samuel. De raket kan een hoogte van 100 meter halen. De ouders vinden het leuk om nog eens te knutselen en buigen zich over de moeilijkste stappen in de bouw:

het blad lijmen dat als romp zal dienen en de vleugels uitsnijden. Intussen versieren de kinderen de raket en vervaardigen ze de landingsparachute. Alweer een geslaagd weekend voor de familie Cornet, ver van televisie- en andere schermen.

Transinne - B2

Euro Space Center

Devant les Hêtres, 1

B-6890 Transinne

+32 (0)61 65 64 65

info@eurospacecenter.be

www.eurospacecenter.be

De Legend Boucles:

hét winterevenement

2, 3 en 4 februari 2018

Door hun tenten op te zetten in het hart van Bastogne, sloegen de **Legend Boucles** twee vliegen in een klap. Enerzijds vergasten ze zo de piloten – onder wie zowat vijftig ‘lokale’ – op een fantastisch speelterrein en anderzijds brachten ze de harten van de fervente autosportliefhebbers in vervoering. Deze ‘Boucles’ dragen de titel ‘Legend’ sinds 2006 en hebben het vuur van de grote rally’s van vroeger weer aangewakkerd. Het recept van dit succes? Een goed gedoseerd compromis tussen regelmaat en snelheid, een gemoedelijke sfeer, een echte show, een palet van piloten met naam en een publiek dat massaal de wagens en hun meesters aan het stuur komt bewonderen.

De Boucles zijn natuurlijk al lang legendarisch. En het is niet gelogen om te stellen dat in 2015 een nieuwe stap werd gezet toen ze Spa inruilden voor Bastogne. Het aanzienlijke succes van de meer Luxemburgse dan Luikse maar nog altijd duidelijk Ardense editie, werd bevestigd en in 2016 zelfs overtroffen. In 2017 haalden ze een ongelooflijk niveau, zowel wat competitie als bezoekersaantallen betrof, met de aanwezigheid van de beste twee Belgische rallypiloten. Thierry Neuville, vice-wereldkampioen in 2016, en François Duval, die de wedstrijd al drie keer won. In 2017 hielden de Legend Boucles al hun beloftes. En voor 2018 ogen ze alweer erg veelbelovend.

In de buurt van uw idool

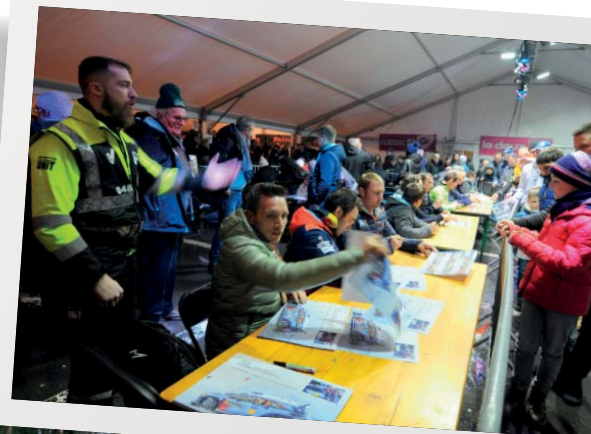
Het is intussen traditie, de sterpiloten zijn al vanaf vrijdagavond te vinden in de hoofdtent op de place McAuliffe om handtekeningen uit te delen. Er liggen posters en foto's te wachten op de toestromende fans die deze unieke kans om 'legendarische' sterren te ontmoeten, niet willen missen. Hun wagens staan ten toon in de hoofdstraat, die die avond verkeersvrij is. In 2017 hield de enthousiaste mensenmassa zich tot laat in de nacht op in de stad. En het is weer met veel geestdrift dat de handelaars tussen de tank op de place McAuliffe en de kerk aan het eind van de rue du Sablon hun deuren zullen openhouden tot 22 uur. En omdat er in Bastogne zowat overal

te eten en te drinken is, kan er nu al gerekend worden op een grote opkomst tot in de late (of vroege) uurtjes. Dankzij de gratis en doorlopend toegankelijke parkings kan de auto tot dicht bij het stadscentrum blijven staan.

De beste zijn er bij

Het laat geen enkele twijfel dat het maximale aantal wagens weer zal gehaald worden. En opnieuw zal het parcours buitengewoon zijn. En het plateau net zo. Met misschien de aanwezigheid van Thierry Neuville die in 2017 op een andere planeet de legende binnenreed. Als laureaat van 18 klassementsproeven op 18, tegelijk pijlsnel en spectaculair maar wel de vele valstrikken van de 59ste editie vermijdend, zal de beste Belgische piloot ongetwijfeld zijn best doen om zijn naam een tweede keer te laten noteren op het palmares van de Legend Boucles. Het staat als een paal boven water dat grote Belgische en buitenlandse namen van de rally paraat zullen staan om hem er van af te houden. De speciale etappes, waaronder de zondagse langs de Ardense bossen en wegen, zullen zeker sterke momenten doen beleven, zowel voor de piloten als voor de toeschouwers ...

www.racspa.be

Vijf vragen aan **Pierre Delettre**, organisator van de Legend Boucles Bastogne

Pierre Delettre, dat is de ‘vriendelijke organisator’ van de Boucles, een taak die hij van zijn vader Alphonse overerfde. De vrolijkheid, die niet weg te denken is uit het landschap van de Belgische rally’s, is een rasechte Ardener. *“Mijn grootmoeder was van La Roche en ik woon wel op het plateau van Herve, maar toch beschouw ik mezelf als door en door Ardens.*

Toen ik de Boucles van Spa naar Bastogne verhuisde, kreeg ik een fantastisch onthaal. Ik heb dynamische mensen ontmoet, initiatiefnemers zoals ik er maar weinig tegenkom ergens anders ...”. Het beeld is geschetst!

‘Waarom deze ‘transfer’ van de wedstrijd van Spa naar Bastogne?’

Pierre Delettre: “We wilden al een tijdje weg uit Spa. In 1983 werden er drie speciale etappes georganiseerd in Bastogne. In de praktijk werd ik gecontacteerd door Luc Caprasse, die instaat voor de werken van de Stad Bastogne en zelf ook piloot is. Hij stelde ons voor om naar zijn regio te komen. En dat hebben we dan ook gedaan in 2014, met nog altijd het vertrek in Spa, maar twee keer twee opeenvolgende etappes in de provincie Luxemburg. En ook het toeval heeft een beetje geholpen. Mijn dochter, die leiding geeft in de jeugdbeweging, verbleef in een kamp in Mirwart, waar mijn echtgenote haar ging bezoeken. Na de Boucles hebben we er een weekend doorgebracht. Ik heb de streek verkend en een haalbaarheidsstudie gedaan in de buurt van Saint-Hubert, La Roche, Houffalize... In mijn hoofd was de route voor de rally daar al uitgetekend. Drie dagen later werd tijdens een debriefing in Bastogne de vraag gesteld om

alles te organiseren vanuit Nut’s City. En het liep allemaal gesmeerd. Omdat de wedstrijd al sinds 1968 in Spa liep, kregen we het hard te verduren van een deel van het publiek. We hebben dan toch twee klassementsproeven behouden in de provincie Luik. Zelfs voor de rijders was het een schok om Bastogne te verlaten ...”.

Welke zijn de typische kenmerken van de Legend Boucles in de versie Bastogne?

“De tweede dag op onverharde wegen wordt ons benijd. Om een dergelijke dag te beleven in een bos op een dergelijk terrein tijdens een rally moet je al snel naar Finland en Engeland. Het terrein is fantastisch. We kunnen bijna eindeloos vernieuwen. Vandaag betreurt niemand nog Spa. Rond het kasteel van Mirwart rijden, samenkomen aan het Euro Space Center of op de place de la Basilique van Saint-Hubert, dat zijn originele decors. Ik was toeschouwer tijdens het wereldkampioenschap toen ik jong was en dankzij de rally’s heb ik landschappen gezien die ik anders nooit zou zien omdat het in de winter of vroeg in de ochtend was. Wondermooie hoekjes die je blij bent te ontdekken.”

Wat vindt u van de effecten van uw rally?

“Ik lees op de sociale netwerken dat veel piloten en toeschouwers daarna terugkomen naar de streek. Automagazines zijn er proeven gaan afleggen. De eerste reacties van de journalisten waren dat Bastogne aan het eind van de wereld lag! Vandaag zeggen ze me dat het amper iets verder is dan Spa. En dan zijn er nog al die mensen die hier komen logeren of dingen bezoeken. Voor Bastogne zijn de Boucles een ‘meerwaarde’. Ze lopen ook in een minder drukke periode ten opzichte van het herdenkingstoerisme. En ook

dat komt de lokale handel ten goede. Het enige probleem zijn de hotels in Bastogne. Er zijn veel kleine structuren, maar geen grote hotels. De gîtes zijn altijd goedgevuld. En des te beter, er moet voor elk budget wat wils zijn."

Welke klassementsproeven verkiezen de piloten?

"De piloten vinden vooral de proef op asfalt van Mirwart op zaterdag de mooiste in zijn soort in België. Ook over de zondag op onverharde wegen zijn de piloten erg lovend. Wij dwingen respect af dankzij een uitstekende samenwerking met het Departement Natuur en Bos. Onze sport is a priori erg vervuilend, maar veel minder dan andere horen we. Wij leggen ook winterbanden op, die minder beschadigen dan zomerbanden. We beveiligen de koorden (binnenbochten) met balen, paaltjes, ... voor de schoonmaak werken we met jeugdbewegingen die alles oprapen zodra een etappe gedaan is. Er zijn stukken bos, waarvan één aan Herbeumont, waarvoor we 27 professionele stewards hadden aangeworven om te verhinderen dat de mensen in bepaalde boszones zouden lopen. We hebben ook veel contact met de Bosraden, om maximaal te vermijden dat het wild omsingeld wordt en het zoveel mogelijk met rust te laten. Het DNF adviseert ons om niet elk jaar op dezelfde plekken te komen. Dat is ook beter voor de piloten. We zorgen ervoor om zo weinig mogelijk hinder te veroorzaken, ook al brengen we enkele tienduizenden mensen op de been (ongeveer 80.000 toeschouwers in 2017). We hebben uitstekende contacten met de politiezones waarmee we volop samenwerken."

Hebt u info over de editie 2018?

"Een andere datum! We grijpen terug naar de historische data van de Boucles, namelijk het eerste weekend van februari. Naast de categorieën Classic en Legend, bieden we een derde aan onder de naam 'Challenger'. Ik kan ook aankondigen dat er twee lussen van zes klassementsproeven op asfalt zullen zijn op zaterdag. En zeven op zondag, of dus een meer dan in 2017. Het wordt weer een magische dag, in een uitzonderlijk kader dat niet moet onderdoen voor andere grote rally's in de wereld. In de praktijk konden we uit elf mogelijkheden kiezen, allemaal goedgekeurd door het DNF. Er waren dus teleurstellingen ... Onze rally komt in twee nieuwe gemeenten: Florenville en Paliseul.

In totaal zal er 210 km afgelegd worden in 19 klassementsproeven. De piloten? De meeste willen aan het vertrek komen ... maar ook de eindstreep halen! De top zou Thierry Neuville als wereldkampioen aan het vertrek zijn. Maar de budgetten om sterren uit te nodigen, zijn erg zwaar. We zullen daarnaast streven naar nog betere animatie rond de rally, met een aantal nieuwigheden. Wat de mediaweerklank betreft, hadden we in 2016 al internationale berichtgeving in 47 landen! De Schotse piloot Allister McRae, die in Australië woont, vertelde me dat Australiërs onze rally live volgen!"

De Glaudes: *wat een familie!*

In 2017 stond vader **Christian**, een kranige zestiger, aan het vertrek van de Legend Boucles in dezelfde categorie als zijn twee zonen! Het was drie keer raak. **Sébastien**, de oudste zoon van 36, eindigde tiende, de jongste van 29 lentes, **Guillaume**, volgde op de 27ste plaats en de vader werd 29ste. Hij neemt in 2018 weer deel met zijn dochter **Anne** als copilote. En ze zijn allemaal van plan om het volgend jaar minstens even goed te doen.

Christian, burgemeester van Bertogne, kreeg de familiale Volvo om te leren rijden en zijn rijbewijs te halen. Sindsdien bleef hij trouw aan het Zweedse merk en reed hij al aan het stuur van bijna alle modellen. Hij kent vooral de 140 erg goed, die hij kocht nadat de auto lange tijd werkeloos achter in een garage had gestaan.

"Toen mijn zoon Sébastien en ik hoorden dat de Boucles weer naar onze streek kwamen, en in een 'Historic' versie, beslisten we om de Volvo weer van stal te halen en minimaal op te knappen om zo dicht mogelijk bij het origineel te blijven. We vertrokken om ons te amuseren en kregen het laatste nummer van de 76 wagens, om in het midden van het klassement te eindigen. We werden vooral weer gebeten, want deze editie werd betwist in de sneeuw, met werkelijk betoverende momenten ..."

De jongste, Guillaume, werkt in een Ardense garage die gespecialiseerd is in de voorbereiding van oude Volvo's voor de wedstrijd.

Welke voorbereidingen houden de Boucles in?

"Het werk is over het hele jaar gespreid. Wij organiseren een steunmaaltijd in januari om het financieel wat draaglijker te maken. De manuele voorbereiding van de wagens vraagt veel werk. Eerst moet je alles herstellen wat stuk is. Vervolgens trachten we de prestaties en de betrouwbaarheid van onze wagens te verbeteren. Ook al willen we ons niet onderling vergelijken, we laten ons toch meeslepen in het spel. Er is wat familiale wedijver, maar we staan vooral altijd klaar om elkaar te helpen."

Welke zijn de sterke punten van de huidige Boucles?

"De klassementsproeven zijn fantastisch en de organisatie wordt alsmaar beter, met bijvoorbeeld de strikte naleving van de tijdschema's. We wachten niet meer aan het vertrek van de klassementsproeven en blijven dus geconcentreerd. De adrenaline zakt dus niet. De spreiding van de rally over twee dagen, was een geniaal idee. Er staat altijd meer volk langs de wegen, met helaas ook enkele waaghalzen die de risico's niet of zeer slecht inschatten. In 2017

stonden er voor de klassementsproeven overal toeschouwers. Laten we niet vergeten dat er in totaal een veertigtal teams zijn uit de provincie Luxemburg zelf. En door de grote weerklank in de media met de komst van internationale grote namen, zijn de Boucles de grote attractie en het evenement van februari geworden. De beste Belgen zijn van de partij, om het op te nemen tegen vroegere buitenlandse kampioenen.”

De mooiste klassementsproef?

“Cobru-Wittimont! Dat is bij ons! Hij loopt langs de gezinswoning. We hebben het geluk dat we op een stevige fanclub kunnen rekenen, die altijd van de partij is, want deze klassementsproef is in onze gemeente uitgetekend.”

Wat betekenen de Boucles voor een gemeente?

“Op ons gemeentelijk grondgebied zijn er twee of drie klassementsproeven. Door de jaren heen worden de mechanismen en zelfs automatismen uitgebouwd, onder meer met de RACSPA. Voor de Boucles vinden twee tot drie vergaderingen plaats tussen de organisatoren en de Politie,

evenals een actie om de omwonenden te waarschuwen en wat logistiek. Als alles goed georganiseerd is, wordt het alsmaar makkelijker de jaren nadien. Ik moet toevoegen dat dit evenement onze gemeente veel zichtbaarheid geeft. Het is ook economisch een goede zaak, want de 400 bedden die op ons grondgebied beschikbaar zijn, zijn bijna allemaal bezet. En dat in een periode dat het toeristisch eerder minder druk is, niet te vergeten!”

Andere rally's dan de Legend Boucles?

“Ja, de jongeren doen mee aan de Boucles van Clervaux, aan de Rally van de Famenne en enkele provinciale rally's”, meldt de pater familias. “Zo blijven we getraind”, haken de jongens in. “Maar dat vraagt ook tijd en budget om de wagens in orde te brengen. Gelukkig zijn onze Volvo's misschien niet erg krachtig, maar wel stevig en betrouwbaar. En vooral, we kennen ze erg goed. Ze waren niet voorbestemd om aan rally's mee te doen. Ze vallen een beetje uit de toon, maar wij genieten ervan om in andere dan andere wagens te rijden.”

AUBERGE D'ALSACE

HÔTEL DE FRANCE

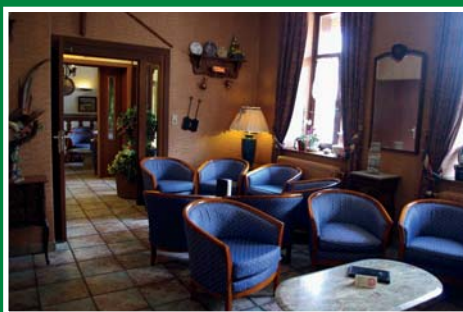
★★★★

30 CHAMBRES SPACIEUSES
avec bain/douche,
wc privé, sèche-cheveux,
ascenseur, Wi Fi, TV, mini bar

- ❖ Séminaires
- ❖ Accueil de groupes
- ❖ Pension complète et demi-pension
- ❖ Forfaits mid-week
- ❖ Salle agréable pour les autocaristes

Ambiance familiale
Salle de jeux pour enfants

PROMOTIONS
toute l'année !

PROMOTIES
gedurende
het hele jaar !

30 RUIME KAMERS
met bad/douche,
privé wc, haardroger,
lift, Wi Fi, TV, mini bar

- Seminaries ❖
- Opvang van groepen ❖
- Vol pension en half pension ❖
- Mid-week arrangementen ❖
- Aangename zaal voor autocarchauffeurs ❖

Familiale sfeer
Speelzaal voor kinderen

Faubourg de France 1 & 3 - 6830 BOUILLON (Belgique - België)

Tél : +32 (0)61 46 65 88 - +32 (0)61 46 60 68 - Fax : +32 (0)61 46 83 21

info@aubergedalsace.be

WWW.AUBERGEDALSACE.BE - WWW.HOTELDEFRANCE.BE

Op deze kaart staan de locaties aangeduid die in dit nummer aan bod komen, elk met een referentiecode (bv.: Manhay C1, om ze vlotter te vinden).

Manhay - C1

BELGIË
Provincie Namen

1

2

3

B

C

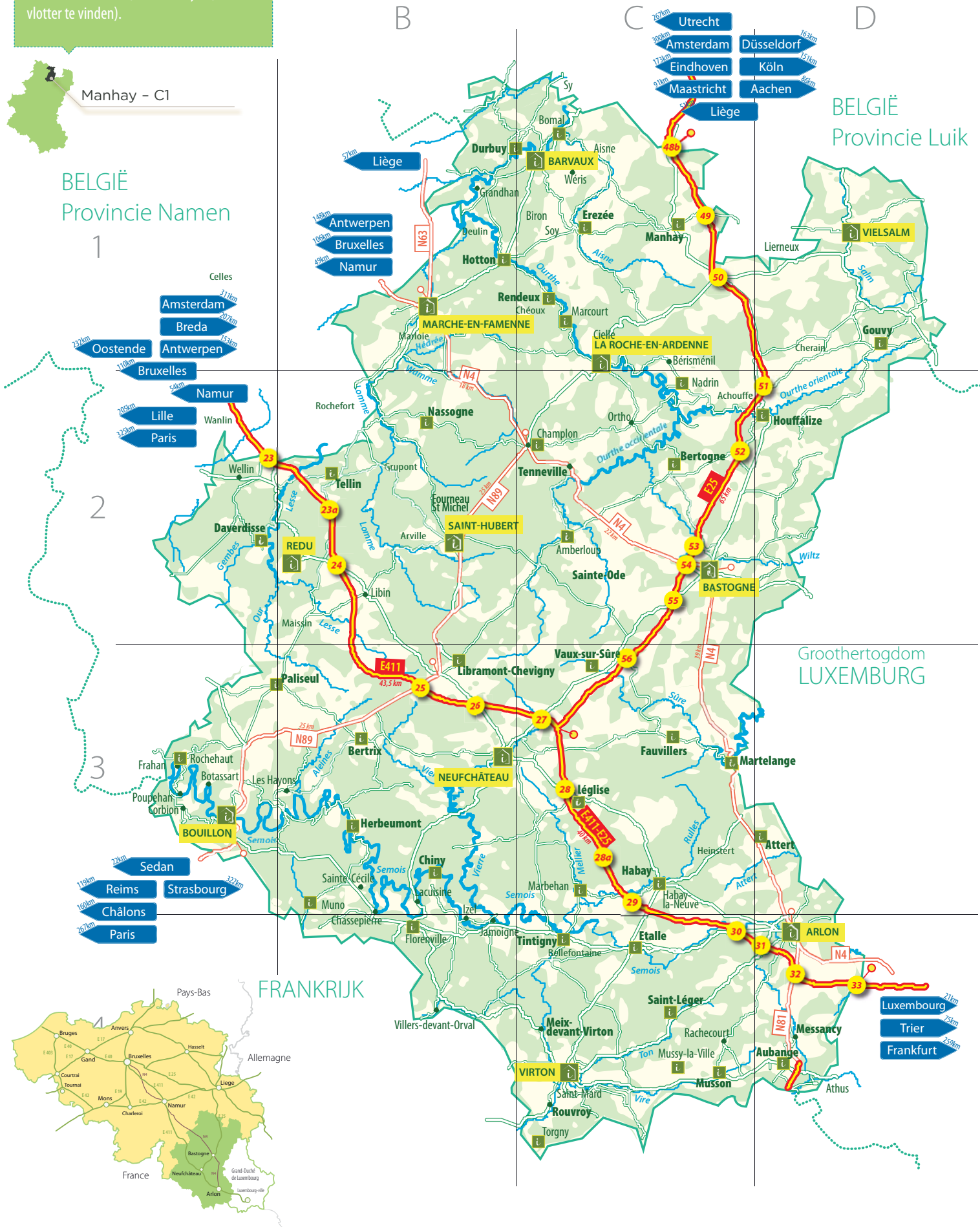
D

FRANKRIJK

BELGIË
Provincie Luik

Groothertogdom
LUXEMBURG

IN HET VOLGENDE NUMMER

.....

NATUURPARKEN, OOK EEN VERHAAL VAN MENSEN

BLIKVANGER

Momenteel zijn er vier in Belgisch Luxemburg. Samen bedekken ze al 48% van het grondgebied. En er loopt een project om een vijfde boven de doopvont te houden, het natuurpark van de zuidelijke Ardennen of 'Parc naturel de l'Ardenne méridionale'. Klaar om van dichtbij kennis te maken met gebieden met een sterke identiteit, heuse laboratoria voor een harmonieuze ontwikkeling van de natuur en de menselijke activiteiten? Kom dan maar mee ...

EÉN DAG OP PAD, ACHT DAGEN GEZONDHEID!

Het is zo waar dat de uitstippelaars van de langeafstandswandelpaden er hun slogan van maakten. Een nieuwe editie van het Grote Routepad GR57 langs de Ourthe, "Les sentiers de l'Ourthe", de inhuldiging van een wandelpad dat de drie trappistenabdijen van Wallonië verbindt, een ruimer digitaal aanbod, de zestigste verjaardag van de VZW in 2019, ... het werd hoog tijd voor een balans.

REUZEN BLIJVEN REUZELEUK

Reuzen hebben altijd een rol gespeeld in de geschiedenis of de lokale legendes. Daarom brengen ze ook vandaag nog leven tijdens de traditionele feesten in onze steden en op ons platteland. We wandelen een stukje met ze mee.

TOCH GEEN HOOGTEVREES?

Rotsklimmen is niet alleen weggelegd voor geoefende pro's die vastgeketend in hun gordels aan kleurige touwen als heuse Spider-mannen naar omhoog gaan. Hun bewegingen lijken erg ingewikkeld, maar in feite kan iedereen het.

